

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1962-1963.

6 DECEMBER 1962.

BEGROTING

van het Ministerie van Justitie
voor het dienstjaar 1963.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE (1)

UITGEBRACHT DOOR DE HEER HERMANS.

INHOUDSOPGAVE.

Bldz.

I. Rechterlijke organisatie en vraagstukken in verband met de Magistratuur	3
A. Rechterlijke hervorming	3
B. Vraagstukken in verband met de Magistratuur	3
1° De wedderegeling	3
2° Presentiegelden	4
3° Benoemingspolitiek	4

(1) Samenstelling van de Commissie:

Voorzitter: de heer Pierson.

A. — Leden: de heren Charpentier, Cooreman, De Gryse, Mevr. De Riemaecker-Legot, de heren Herbiet, Hermans, Lefère, Moyersoën, Robyns, Saint-Remy, Smedts. — Gruselin, Hossey, Mevr. Lambert, de heren Merlot, Nazé, Pierson, Mevr. Prince, de heren Sebrechts, Terwagne, Mevr. Vanderveken-Van de Plas. — de heren Jeunehomme, Vanderpoorten.

B. — Plaatsvervangers: de heren Fimmers, Kiebooms, Lebas, Meyers, Parisis, Servais. — N..., Mevr. Copée-Gerbinet, de heer Dejardin, Mevr. Fontaine-Borguet, N... — de heer Janssens.

Zie:

4-VII (1962-1963):

— N° 1: Begroting.

— N° 2: Amendementen.

Chambre des Représentants

SESSION 1962-1963.

6 DÉCEMBRE 1962.

BUDGET

du Ministère de la Justice
pour l'exercice 1963.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE (1)

PAR M. HERMANS.

SOMMAIRE.

Pages

I. Organisation judiciaire et problèmes relatifs à la magistrature	3
A. Réforme judiciaire	3
B. Problèmes relatifs à la magistrature	3
1° La question des traitements	3
2° Jetons de présence	4
3° Politique de nominations	4

(1) Composition de la Commission:

Président: M. Pierson.

A. — Membres: MM. Charpentier, Cooreman, De Gryse, Mme De Riemaecker-Legot, MM. Herbiet, Hermans, Lefère, Moyersoën, Robyns, Saint-Remy, Smedts. — Gruselin, Hossey, Mme Lambert, MM. Merlot, Nazé, Pierson, Mme Prince, MM. Sebrechts, Terwagne, Mme Vanderveken-Van de Plas. — MM. Jeunehomme, Vanderpoorten.

B. — Suppléants: MM. Fimmers, Kiebooms, Lebas, Meyers, Parisis, Servais. — N..., Mme Copée-Gerbinet, M. Dejardin, Mme Fontaine-Borguet, N... — M. Janssens.

Voir:

4-VII (1962-1963):

— N° 1: Budget.

— N° 2: Amendements.

	Bldz.		Pages
4° Plaatsvervangende rechters	5	4° Juges suppléants	5
5° Achterstand in de rechtsbedeling	5	5° Le retard dans l'administration de la justice	5
6° Verhouding magistraten in verschillende landsgedeelten	5	6° Le nombre de magistrats dans différentes parties du pays	5
7° Taaltoestanden in de Magistratuur	6	7° Situation linguistique dans la magistrature	6
C. Toestand van de gerechtsgebouwen	6	C. Etat des palais de justice	6
D. Gerechtelijke politie	7	D. Police judiciaire	7
E. Onderzoeksrechters	11	E. Juges d'instruction	11
II. Vraagstukken in verband met het strafrecht, de strafrechts- pleging en de criminaliteit	12	II. Problèmes relatifs au droit pénal, à la procédure pénale et à la criminalité	12
A. Bestrijding van de criminaliteit	12	A. Lutte contre la criminalité	12
B. Het probleem van de voorlopige hechtenis	12	B. Le problème de la détention préventive	12
C. Rol van pers, radio en televisie in strafzaken	15	C. Rôle de la presse, de la radio et de la télévision en matière criminelle	15
D. Jeugdbescherming	15	D. Protection de la Jeunesse	15
E. Wet op het sociaal verweer	20	E. Loi sur la défense sociale	20
F. Necropsie	20	F. Nécropsie	20
G. De voorwaardelijke invrijheidstelling	20	G. Libération conditionnelle	20
H. Hervorming van de strafprocedure	21	H. Réforme de la procédure pénale	21
I. Genaderecht	22	I. Droit de grâce	22
J. Maatschappelijke assistenten	22	J. Assistants sociaux	22
III. Vraagstukken van burgerlijk recht	23	III. Problèmes de droit civil	23
Huwelijksvermogensrecht	23	Régime matrimonial	23
IV. Openbare Erediensten	24	IV. Cultes publics	24
V. Eenmaking van het recht	24	V. Unification du droit	24
VI. Hervorming van de rechtsstudies	24	VI. Réforme de l'étude du droit	24
VII. Onderzoek der amendementen en stemming over de begroting	25	VII. Examen des amendements et vote sur le budget	25

DAMES EN HEREN,

Gedurende meerdere vergaderingen heeft Uw Commissie voor de Justitie de begroting voor het dienstjaar 1963 en de door het Departement gevoerde politiek onderzocht.

Daar de begroting voor het jaar 1962 die pas op 7 en 8 maart werd besproken in de openbare vergadering van de vaste afdeling voor de Justitie, stelde men voor dat de Minister geen voorafgaande toelichting zou geven en zijn beleid zou uiteenzetten ter gelegenheid van de beantwoording der verschillende gestelde vragen.

Uw verslaggever heeft de diverse interventies over een reeks rubrieken gerangschikt ten einde een beter inzicht in de bespreking te kunnen krijgen.

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre Commission de la Justice a consacré plusieurs réunions à l'examen du budget pour l'exercice 1963 et de la politique du département.

Le budget pour l'exercice 1962 n'ayant été discuté que les 7 et 8 mars 1962 en séance publique de la section permanente de la Justice, il fut convenu que le Ministre ne ferait pas d'exposé préliminaire, mais exposerait sa politique lorsqu'il répondrait aux diverses questions posées.

Votre rapporteur a groupé les interventions sous diverses rubriques en vue d'une meilleure vue d'ensemble de la discussion.

I. — Rechterlijke organisatie en vraagstukken in verband met de magistratuur.

A. — Rechterlijke hervorming.

Alle leden hebben grote belangstelling getoond voor de rechterlijke hervorming en wilden weten welke de huidige stand ervan is.

Het koninklijk besluit van 17 oktober 1958 heeft de heer Charles Van Reepinghen tot Koninklijk Commissaris voor de rechterlijke hervorming benoemd; dit koninklijk besluit voorzag dat de opdracht ten einde zou zijn op 31 december 1960. Men had blijkbaar niet voldoende ingezien welke zware taak aan de Koninklijke Commissaris werd gesteld, want men was verplicht de duur te verlengen bij koninklijk besluit van 10 december 1960 tot 31 december 1961 en bij koninklijk besluit van 30 december 1961 tot 30 juni 1962.

De Minister heeft eraan herinnerd dat de officiële tekst van de Koninklijke Commissaris reeds in februari jl. aan de Raad van State werd overgezonden. Anderzijds werd het ontwerp van de Koninklijke Commissaris door de Ministerraad onderzocht en in juli jl. goedgekeurd.

Thans bereidt de Koninklijke Commissaris een algemeen verslag voor, dat zal dienen als memorie van toelichting tot het ontwerp.

Het ligt in de bedoeling van de Minister het ontwerp officieel in de Senaat neer te leggen, daar hij voornemens is een ander zeer belangrijk ontwerp betreffende de jeugdbescherming in de Kamer in te dienen.

Het ontwerp zal weldra ingediend worden.

Het advies van de Raad van State zal volgen zodat het, ter gelegenheid van de besprekingen op parlementair vlak eveneens bekend zal gemaakt zijn.

Het is de bedoeling van de Minister één enkele uiteenzetting te houden voor de gezamenlijke commissies van Justitie en Arbeid van Kamer en Senaat.

B. — Vraagstukken in verband met de magistratuur.

1° De wedderegel.

Een lid heeft gevraagd wanneer de wedden van de magistratuur zouden worden aangepast. Hij herinnerde er aan dat de Senaat nog geen beslissing heeft genomen betreffende het wetsvoorstel van de heren senatoren De Baeck, Lilar en Rolin (Parl. Stuk, Senaat 1961-1962 n° 109). In het verslag van de heer Van Hemelrijck (Parl. Stuk n° 250) werd vermeld « dat het de Regering, gegeven de stand van de begroting en de inspanning met het oog op de algemene revalorisatie van het openbaar ambt, evenwel slechts mogelijk was aan de magistraten en het personeel van de parketten een gelijkwaardig voorschot als aan de ambtenaren te verlenen met ingang van 1 januari 1962 ». Hetgeen dan geleid heeft tot het koninklijk besluit van 26 juni 1962, dat met ingang van 1 januari 1962 een speciale toelage heeft toegekend aan de magistraten en de griffiers van de rechterlijke orde en het ministerieel besluit van 26 juni 1962 waarbij de speciale toelage toegekend werd aan de secretarissen, adjunct-secretarissen en adjunct-secretarissen titulaire van de parketten bij de hoven en rechtbanken.

De Minister onderlijnde dat de magistraten aldus, met ingang van 1 januari 1962 een voorlopige vergoeding hebben bekomen, die gelijk staat met diegene die werd toegestaan aan de ambtenaren en bevestigde dat de wedde van de magistraten zou worden aangepast in overeenstemming met de algemene revalorisatie van het openbaar ambt.

I. — Organisation judiciaire et problèmes relatifs à la magistrature.

A. — Réforme judiciaire.

Tous les membres ont marqué un vif intérêt pour la réforme judiciaire et ils ont tenu à connaître l'état actuel de la question.

Par arrêté royal du 17 octobre 1958, M. Charles Van Reepinghen a été nommé Commissaire royal à la réforme judiciaire. Cet arrêté royal prévoyait que la mission prendrait fin le 31 décembre 1960. On semble ne pas s'être rendu suffisamment compte de l'importance de la mission confiée au Commissaire royal, puisque l'on a dû en prolonger la durée jusqu'au 31 décembre 1961, par l'arrêté royal du 10 décembre 1960, et jusqu'au 30 juin 1962, par l'arrêté royal du 30 décembre 1961.

Le Ministre rappelle que le texte officiel du Commissaire royal a déjà été transmis au Conseil d'Etat en février dernier. D'autre part, le projet du Commissaire royal a été examiné en Conseil des Ministres et approuvé en juillet dernier.

Actuellement, le Commissaire royal prépare un rapport général, qui servira d'exposé des motifs au projet.

Le Ministre compte déposer le projet officiellement au Sénat, car il se propose de déposer à la Chambre un autre projet très important, relatif à la protection de la jeunesse.

Le projet sera déposé prochainement.

L'avis du Conseil d'Etat suivra, de sorte qu'il sera également connu à l'occasion des discussions au niveau parlementaire.

Il entre dans l'intention du Ministre de faire un exposé devant les Commissions réunies de la Justice et du Travail de la Chambre et du Sénat.

B. — Problèmes relatifs à la magistrature.

1° Les traitements.

Un membre demande quand les traitements des magistrats seront adaptés. Il rappelle que le Sénat ne s'est pas encore prononcé sur la proposition de loi de MM. les Sénateurs De Baeck, Lilar, Rolin (doc. parl. Sénat 1961-1962, n° 109). Dans le rapport de M. Van Hemelrijck (Doc. parl. n° 250), il est dit qu'« en raison de la situation budgétaire et des efforts faits en vue d'une revalorisation générale de la fonction publique, il n'était possible au Gouvernement d'accorder, par arrêté royal, aux magistrats et au personnel des parquets, une avance équivalente à celle appliquée aux fonctionnaires, qu'avec effet à partir du 1er janvier 1962 ». Ceci a donné lieu à l'arrêté royal du 26 juin 1962, accordant, à partir du 1er janvier 1962, une allocation spéciale aux magistrats et aux greffiers de l'ordre judiciaire, ainsi qu'à l'arrêté ministériel du 26 juin 1962 attribuant l'allocation spéciale aux secrétaires, secrétaires adjoints et secrétaires adjoints titulaires des parquets près des cours et tribunaux.

Le Ministre souligne que de la sorte les magistrats ont obtenu, à partir du 1er janvier 1962, une allocation provisoire équivalente à celle dont ont bénéficié les fonctionnaires et il affirme que les traitements des magistrats seront adaptés conformément à la revalorisation générale de la fonction publique.

Hij heeft er op gewezen dat in dit verband een zekere spanning bestaat tussen administratie en magistratuur. Het gaat hier immers over een moeilijk probleem; de evolutie van de wedden der magistraten sedert 1830 vertoont geen samenhangende lijn. De beste regeling was nog die van 1946 en 1952.

Een interministeriële commissie houdt zich bezig met het vraagstuk van de heraanpassing der bijzondere korpsen.

De Minister kon nog niet verklaren wanneer deze commissie met haar werk klaar zal zijn, doch in elk geval zullen de nieuwe baremas terugwerken tot op 1 juli 1962.

De verregaande dispariteit tussen de wedde van de magistraten en deze van sommige functionarissen van parastatale instellingen, werd door een ander lid aangetoond.

Wanneer men aan deze laatste wedden van 650.000 frank en 900.000 frank kan verlenen, is het niet mogelijk de maximumwedde van de Eerste Voorzitter van het Hof van Verbreking te behouden op 472.000 frank, verklaarde dit lid.

2° Presentiegelden.

Een lid heeft gevraagd welke regeling zou worden getroffen betreffende de presentiegelden van de magistraten.

Artikel 232 van de wet van 18 juni 1869 op de rechterlijke inrichting luidt als volgt : « Er mag aan de rechters, voor ambten waartoe de Koning benoemt, geen andere vergoeding ten laste van 's Lands kas toegekend worden, dan die voor de verplaatsing. »

Ten einde de magistraten te kunnen vergoeden voor het werk dat ze presteren in verschillende commissies is de wetgever herhaaldelijk moeten tussenkomen om in een afwijking te voorzien op bovengenoemd artikel 232. Voor de laatste tien jaren kwamen vijf wetten tot stand.

De wet van 20 maart 1954 maakte het mogelijk de zaken te regelen voor de jaren 1953 en 1954; de wet van 8 januari 1957 voor de jaren 1955 en 1956; de wet van 28 april 1958 voor de jaren 1957 en 1958; de wet van 28 februari 1961 voor de jaren 1959 en 1960 en de wet van 9 maart 1962 (*Staatsblad* 12 maart 1962) voor het jaar 1961 en voor het dienstjaar 1962 tot 30 juni 1962, zodat deze presentiegelden slechts tot die datum zullen kunnen uitgekeerd worden.

De Minister herinnerde aan het amendement (Parl. Stuk Kamer, 1961-1962, n° 242, 2°) dat de Regering heeft ingediend op het wetsvoorstel dat de verlenging voor het ganse jaar 1962 voorzien had ten einde deze termijn te beperken tot 30 juni 1962. De regeling van de presentiegelden zal inderdaad gebeuren, ter gelegenheid van de wijziging van de barema's der speciale korpsen, waarin ook de magistraten begrepen zijn en die in werking zal treden met terugwerkende kracht vanaf 1 juli 1962, zodat het thans verboden is de termijn gesteld op 30 juni 1962 te verlengen.

3° Benoemingspolitiek.

Al gaf een lid toe dat in de magistratuur een zeker evenwicht moet tot stand gebracht worden tussen de verschillende filosofische stromingen en opinies, die in het land aanwezig zijn, toch klaagt hij de benoemingen aan die de laatste tijd door de Minister werden gedaan. Doch het is niet zozeer de benoemingspolitiek aan de basis, die het lid bekritiseert maar wel die in zake bevorderingen.

De Minister heeft er zijn verwondering over uitgedrukt dat het zijn promotiepolitiek is die wordt aangevallen. De Minister heeft steeds gepoogd, binnen het raam van de voorgelegde voordachten, de magistraten te benoemen die de meeste titels op promotie konden doen gelden.

Il fait observer à ce sujet qu'il existe un certain désaccord entre l'administration et la magistrature. En effet, il s'agit d'un problème difficile; l'évolution des traitements des magistrats depuis 1830 ne présente pas une ligne cohérente. La meilleure solution encore a été celle de 1946 et celle de 1952.

Une commission interministérielle s'occupe de la question de la réadaptation des traitements des corps spéciaux.

Le Ministre ne peut dire d'ores et déjà quand la commission aura terminé son travail, mais de toute manière les nouveaux barèmes auront effet rétroactif au 1er juillet 1962.

Un autre membre attire l'attention sur la forte disparité entre les traitements des magistrats et ceux de certains fonctionnaires d'organismes parastataux.

Étant donné qu'on peut accorder à ces derniers des traitements de 650.000 francs et de 900.000 francs, il n'est pas possible de maintenir le traitement maximum du Premier Président de la Cour de Cassation à 472.000 francs.

2° Jetons de présence.

Un membre demande de quelle manière sera réglée la question des jetons de présence des magistrats.

L'article 232 de la loi du 18 juin 1869 sur l'organisation judiciaire porte : « Il ne peut être alloué aux juges, pour des fonctions à la nomination du Roi, aucune indemnité à la charge du trésor public, autres que les frais de déplacement. »

Afin de pouvoir indemniser les magistrats de leurs prestations dans diverses commissions, le législateur a dû intervenir à plusieurs reprises pour prévoir une dérogation à l'article 232 ci-dessus. Au cours des dix dernières années, cinq lois ont été promulguées.

Par la loi du 20 mars 1954, les situations ont été réglées pour les années 1953 et 1954; par la loi du 8 janvier 1957, pour les années 1955 et 1956; par la loi du 28 avril 1958, pour les années 1957 et 1958; par la loi du 28 février 1961, pour les années 1959 et 1960, et par la loi du 9 mars 1962 (*Moniteur* du 12 mars 1962) pour l'année 1961, ainsi que pour l'exercice 1962 jusqu'au 30 juin 1962, de sorte que ces jetons de présence ne pourront être payés que jusqu'à cette dernière date.

Le Ministre a rappelé l'amendement (Doc. parl. Chambre, 1961-1962, n° 242, 2°) présenté par le Gouvernement à la proposition de loi portant prorogation pour toute l'année 1962, afin de limiter ce délai au 30 juin 1962. En effet, la question des jetons de présence sera réglée en même temps que la modification des barèmes de traitement des corps spéciaux comprenant également les magistrats, qui entrera en vigueur avec effet rétroactif au 1er juillet 1962, ce qui interdit une prorogation du délai fixé au 30 juin 1962.

3° Politique de nominations.

Tout en admettant la nécessité, dans la magistrature, d'un certain équilibre entre les diverses tendances et opinions philosophiques existant dans le pays, un membre se plaint des nominations, faites ces temps derniers par le Ministre. Toutefois, ce n'est pas tant sur la politique de nominations à la base que porte la critique de ce membre, mais bien sur celle pratiquée en matière de promotions.

Le Ministre s'est étonné de voir que l'on s'en prend à sa politique de promotions. Dans le cadre des présentations faites, le Ministre s'est toujours appliqué à nommer les magistrats qui pouvaient faire valoir le plus de titres à la promotion.

Een lid heeft ook in verband met de magistraten uit Afrika op de noodzakelijkheid gewezen insgelijks de magistraten te benoemen die zeer onlangs uit Kongo of uit Rwanda-Boeroendi teruggekomen zijn. Zij mogen het slachtoffer niet worden van hun plichtsbeself.

De Minister heeft dit standpunt ten volle beaamd en zijn voornemen bekend gemaakt om ook een aantal magistraten die onlangs uit Afrika zijn teruggekeerd te benoemen. Hij wijst er op dat hij tot nu een vijftigtal magistraten uit Afrika in de moederlandse magistratuur benoemd heeft.

4^e Plaatsvervangende rechters.

Een lid heeft erop gewezen dat het verkeerd is om als plaatsvervangende rechter oudere advocaten aan te duiden; ze hebben geen tijd om het werk behoorlijk te doen. Het aantal der plaatsvervangende rechters zou moeten verhoogd worden en jonge kandidaten zouden moeten worden benoemd.

De Minister ging hiermede akkoord en wees er op dat hij steeds getracht heeft voor deze plaatsen jonge advocaten te benoemen.

5^e Achterstand in de rechtsbedeling.

Er werd door een lid gewezen op de achterstand die in sommige rechtbanken bestaat. Zo deelde hij bv. mede dat er bij het parket te Leuven 750 dossiers klaar liggen om vervolgd te worden doch de rechtbank kan wegens een onvoldoende aantal magistraten deze zaken niet afwerken.

Nochtans iedereen ziet in dat er tussen het onderzoek der zaak en het inspannen der vervolgingen slechts een korte tijd zou mogen verlopen.

Hetzelfde lid vestigde ook de aandacht op het feit dat ingevolge het vastleggen van de taalgrens en het overhevelen van sommige landsgedeelten naar andere provincies er een aantal magistraten meer zullen moeten benoemd worden.

6^e Verhouding magistraten in verschillende landsgedeelten.

Een lid kloeg ook de wanverhouding aan die blijft bestaan tussen Vlaanderen en Wallonie voor wat de bezetting van de rechtbanken betreft.

Volgens de statistieken van 1960, waren er in totaal 586 magistraten waarvan 253 (43 %) in Vlaamse arrondissementen, 225 (38 %) in Waalse arrondissementen en 108 (19 %) te Brussel. Zulks betekent dat er in het Vlaamse land één magistraat is voor ongeveer 20.000 inwoners, en in het Waalse land evenals in het arrondissement Brussel één magistraat voor ongeveer 13.000 inwoners.

Volgens het aantal vonnissen is de toestand als volgt :

het gemiddeld aantal vonnissen per rechter is in Wallonie : 327;

het gemiddeld aantal vonnissen per rechter is in Brussel : 341;

het gemiddeld aantal vonnissen per rechter is in Vlaanderen : 403;

het gemiddeld aantal vonnissen per rechter is in het Rijk : 363.

En ce qui concerne les magistrats d'Afrique, un membre attire l'attention sur la nécessité de nommer également les magistrats rentrés tout récemment du Congo ou du Rwanda-Burundi. Ceux-ci ne peuvent pas être victimes de leur sens du devoir.

Le Ministre partage pleinement ce point de vue et il déclare qu'il nommera également un nombre de magistrats récemment rentrés d'Afrique. Il signale que, jusqu'à présent, il a nommé dans la magistrature métropolitaine une cinquantaine de magistrats d'Afrique.

4e Juges suppléants.

Un membre a signalé que c'est une erreur de désigner des avocats âgés en qualité de juges suppléants. Ceux-ci ne disposent pas du temps nécessaire pour exercer convenablement leurs fonctions. Le nombre des juges suppléants devrait être augmenté et il faudrait nommer des candidats plus jeunes.

Le Ministre était d'accord à ce sujet et il a déclaré qu'il s'est efforcé de nommer de jeunes avocats aux fonctions en question.

5e Le retard dans l'administration de la justice.

Un membre a attiré l'attention sur l'arriéré qui existe dans certains tribunaux. C'est ainsi qu'il a signalé notamment qu'au parquet de Louvain, 750 dossiers sont terminés, mais le tribunal n'est pas en mesure de liquider ces affaires à cause du nombre insuffisant de magistrats.

Chacun reconnaît cependant qu'entre l'instruction de l'affaire et les poursuites, il ne devrait s'écouler qu'un court laps de temps.

Le même membre signale en outre qu'à la suite de la fixation de la frontière linguistique et du transfert de certaines parties du territoire à d'autres provinces, il y aura lieu d'augmenter le nombre des magistrats.

6e Le nombre des magistrats dans différentes parties du pays.

Un membre dénonce la disproportion qui subsiste entre la Flandre et la Wallonie en ce qui concerne l'effectif des tribunaux.

D'après les statistiques de 1960, il y avait au total 586 magistrats dont 253 (43 %) dans les arrondissements flamands, 225 (38 %) dans les arrondissements wallons et 108 (19 %) à Bruxelles. Cela signifie qu'en pays flamand il y a un magistrat pour 20.000 habitants environ et en pays wallon ainsi que dans l'arrondissement de Bruxelles, un magistrat pour 13.000 habitants environ.

Suivant le nombre des jugements, la situation se présente comme suit :

nombre moyen des jugements, par juge, en Wallonie : 327;

nombre moyen des jugements, par juge, à Bruxelles : 341;

nombre moyen des jugements, par juge, en Flandre : 403;

nombre moyen des jugements, par juge, dans le Royaume : 363.

Wanneer men de verhouding nakijkt tussen de klachten ingediend bij de parketten en de leden van het parket, komt men tot een nog veel grotere tegenstelling :

Brussel : 1.520 zaken per lid van het parket;
Wallonië : 1.685 zaken per lid van het parket;
Vlaanderen : 2.485 zaken per lid van het parket;
Het Rijk : 1.956 zaken per lid van het parket.

De Minister heeft hierop geantwoord dat ook de rechterlijke hervorming aan dit probleem een oplossing moet brengen.

7° Taaltoestanden in de magistratuur.

Voor de Vlamingen, beweerde een lid, is de atmosfeer nog niet gezond in de rechtbank van eerste aanleg en in het hof van beroep te Brussel. Er is wel sinds 20 jaar een verbetering te bespeuren, maar de geest is van die aard dat hij nog kwetsend is voor de Vlamingen, daargelaten het feit dat veel magistraten uit de tweetalige kamers, of zelfs uit de nederlandstalige kamers, nog een zeer gebrekkig Nederlands spreken.

Hem is ook ter ore gekomen dat bv. in de algemene vergadering van de magistraten, in de rechtbank en in het hof nog altijd de Franse taal de enige voertaal is.

Zulks zou ook het geval zijn in eentalig Vlaamse arrondissementen waar op de algemene vergadering van de rechtbank bv. bij gelegenheid van het afscheid van een voorzitter, alles uitsluitend in het Frans verloopt.

Het lid kloeg ook de benoemingspolitiek aan op Vlaams gebied wat de kamervoorzitters in het hof van beroep te Brussel betreft.

De Minister heeft in zijn antwoord als zijn mening te kennen gegeven dat de taaltoestanden in het gerecht te Brussel toch veel verbeterd zijn. Wat betreft de benoemingen heeft hij als strikte regel genomen, voor de benoemingen in de nederlandstalige en in de tweetalige kamers alleen nederlandssprekende magistraten of franssprekende magistraten die een diploma van grondig kennis van het Nederlands kunnen voorleggen, te benoemen.

C. — Toestand van de gerechtsgebouwen.

Verschillende leden hebben gewezen op de erbarmelijke toestand waarin sommige gebouwen waar recht gesproken wordt zich bevinden.

Zo heeft een lid de aandacht van de Minister getrokken op het vrederecht te Glabbeek, waar er gevaar dreigt dat de zoldering op de aanwezigen zou neerstorten en waar de getuigen in een kolenhok gestoken worden. Ook werd de toestand besproken waarin zich het gerechtsgebouw te Brugge bevindt. Men heeft geen behoorlijke plaats om de gevangenen onder te brengen, de zieken worden dan ook niet aangehouden.

De Minister heeft zich verbonden om krachtadig tussen te komen doch hij wees erop dat het voorlopig nog steeds het Ministerie van Openbare Werken is dat over de herstelling van de gerechtsgebouwen moet beslissen, hetgeen zijn eigen optreden op aanzienlijke wijze verlamt.

Si l'on considère le rapport entre le nombre de plaintes déposées auprès des parquets et celui des membres du parquet, on constate une disproportion beaucoup plus grande encore :

Bruxelles : 1.520 affaires par membre du parquet;
Wallonie : 1.685 affaires par membre du parquet;
Flandre : 2.485 affaires par membre du parquet;
Le Royaume : 1.956 affaires par membre du parquet.

Le Ministre a répondu à ce sujet que la réforme judiciaire devra également résoudre ce problème.

7° Situation linguistique dans la magistrature.

Un membre a prétendu que, pour les Flamands, l'atmosphère au tribunal de première instance et à la Cour d'appel à Bruxelles n'est guère saine. On constate une certaine amélioration depuis 20 ans, mais l'état d'esprit est tel qu'il heurte encore les Flamands, sans parler du fait que beaucoup de magistrats des chambres bilingues ou même des chambres néerlandaises parlent encore un néerlandais très défectueux.

Il a également appris qu'à l'assemblée générale des magistrats, par exemple, ainsi qu'au tribunal ou à la cour, le français est toujours l'unique langue véhiculaire.

Tel serait également le cas dans des arrondissements unilingues flamands où, à l'assemblée générale du tribunal, à l'occasion du départ d'un président, par exemple, tout se passe uniquement en français.

Le membre dénonce également la politique de nominations du point de vue flamand, en ce qui concerne les présidents de chambre à la Cour d'appel de Bruxelles.

Dans sa réponse, le Ministre a déclaré que la situation linguistique dans les tribunaux de Bruxelles s'est nettement améliorée. En ce qui concerne les nominations, il a appliqué une règle stricte : pour les nominations dans les chambres néerlandaises ou dans les chambres bilingues, ne désigner que des magistrats d'expression néerlandaise ou des magistrats d'expression française porteurs d'un diplôme de connaissances approfondies du néerlandais.

C. — Etat des palais de justice.

Plusieurs membres ont insisté sur l'état pitoyable de certains palais de justice.

C'est ainsi qu'un membre attire l'attention du Ministre sur la justice de paix de Glabbeek, où le plafond menace de s'effondrer et où les témoins sont relégués dans une cave à charbon. On signale également la situation dans laquelle se trouve le palais de justice de Bruges. Il n'y a pas de local convenable pour les prisonniers; aussi les malades ne sont-ils pas appréhendés.

Le Ministre s'est engagé à intervenir énergiquement, mais il a rappelé que le soin de décider de la réparation des palais de justice incombe encore provisoirement au Ministère des Travaux Publics, ce qui paralyse considérablement sa propre action.

D. — *Gerechtelijke politie.*

De gerechtelijke politie kwam tot stand door de wet van 7 april 1919, waarbij bepaald werd dat in het rechtsgebied van elk hof van beroep gerechtelijke officieren en agenten, kunnen aangesteld worden. De officieren worden benoemd door de Koning en de agenten door de Minister van Justitie.

Het is een politiekorps dat is geplaatst onder het hoge gezag van de procureurs-generaals en onder het toezicht van de procureur des Konings. Het behoort aan de Minister de gerechtelijke officieren en agenten ter beschikking te stellen van deze magistraten ten einde deze behulpzaam te zijn bij het opsporen van misdaden en wanbedrijven.

Een lid heeft de Minister gelukgewenst met de verruiming van bepaalde kaders, zoals de instelling van een nieuwe brigade te Dendermonde, doch heeft nog gewezen op de wanverhouding inzake personeelsbezetting der verschillende brigades. Kortrijk bv. beklaagt zich over het tekort aan personeel. Er is aldaar slechts één bediende, terwijl de brigade van Dendermonde beschikt over vier bedienden.

Een ander lid heeft een uitvoerige uiteenzetting gegeven over de noodzakelijke hervorming van onze gerechtelijke politie. Hij heeft gewezen op de achterstand die België in dit verband op de andere landen heeft.

a) Administratieve organisatie : aan het hoofd van de gerechtelijke politie is er een directeur van administratie en een onderbureauchef, zonder enige macht over de 500 officieren en adjuncten en de 100 bedienden die de gerechtelijke politie in ons land telt. De hoofdcommissaris, die zich bezighoudt met het centrale signalementsblad en de betrekkingen met Interpol, heeft geen personeel.

In dit verband had de consultatieve syndikale commissie voorgesteld hem 1 officier en 4 onderofficieren toe te voegen. Dit werd geweigerd. Daarbij moet gezegd worden dat de hoofdcommissaris geen gezag heeft over de brigades.

b) De laboratoria zijn nog zeer ouderwets opgevat. Wat erger is, in sommige provincies, zoals Luxemburg en Limburg, zijn er geen laboratoria, hetgeen in dringende gevallen veel kostbare tijd doet verliezen. Hij trok de aandacht op het adagium : « Le temps qui passe, c'est la vérité qui s'enfuit. »

Daarbij dient gevoegd dat de brigades over weinig of geen secretarissen beschikken, over slechte telefoonverbindingen, enz...

Er is bij hen nog geen sprake van de vijfdaagse week.

c) Betreffende de kaders heeft dit lid echter zijn vol-doening uitgedrukt over de verruiming ervan, doch hij constateerde dat er nog gerechtelijke arrondissementen zijn waar geen brigade van de gerechtelijke politie aanwezig is. De toestand in West-Vlaanderen is vooral katastrofaal. In Limburg zijn er slechts twee officieren voor een bevolking van 1.000.000 inwoners. Zelfde toestand in Luxemburg.

d) Wedden en pensioenen : men weet nog steeds niet of men de wedden van de gerechtelijke politie moet verbinden aan de wedden van de rechterlijke orde of aan deze van het ambtenarenkorps. België is ook het enige land waar de officieren van de gerechtelijke politie, voerde hij aan, op 65-jarige leeftijd op rust gesteld worden. Gezien de zware taak van deze officieren zou de pensioenleeftijd op 60 jaar dienen te worden vastgesteld.

Ten slotte wees hij op de wervingsreserve van kandidaat-officieren die uit het examen van 1957 voortgekomen is en waarvan de meesten nog wachten op benoeming. Hij stelde voor dat er een tussengraad zou worden opgericht om deze kandidaat-officieren op te nemen.

D. — *Police judiciaire.*

La police judiciaire a été instituée par la loi du 7 avril 1919, qui prévoit que des officiers et agents judiciaires peuvent être nommés dans le ressort de chaque cour d'appel. Les officiers sont nommés par le Roi ; les agents, par le Ministre de la Justice.

Ce corps de police est placé sous la haute autorité des procureurs généraux et sous la surveillance des procureurs du Roi. Il appartient au Ministre de mettre les officiers et agents judiciaires à la disposition de ces magistrats, afin de seconder ceux-ci dans la recherche des crimes et délits.

Un membre a félicité le Ministre d'avoir élargi certains cadres, par exemple d'avoir créé une nouvelle brigade à Termonde, mais il a également souligné la disproportion des effectifs des diverses brigades. Courtrai, par exemple, se plaint d'une pénurie de personnel. Il n'y a là qu'un seul employé, alors que la brigade de Termonde en compte quatre.

Un autre membre a exposé en détail la nécessité d'une réforme de notre police judiciaire. A ce sujet, il a attiré l'attention sur le retard de la Belgique par rapport aux autres pays.

a) Organisation administrative : à la tête de la police judiciaire, se trouvent un directeur d'administration et un sous-chef de bureau, sans aucune autorité sur les 500 officiers et adjoints et les 100 employés que compte la police judiciaire dans notre pays. Le commissaire en chef, qui s'occupe du fichier central de signalement et des relations avec Interpol n'a pas de personnel.

A ce propos, le comité de consultation syndicale avait proposé de lui adjoindre 1 officier et 4 sous-officiers. Ceci fut refusé. En outre, il convient de dire que le commissaire en chef n'a aucune autorité sur les brigades.

b) Les laboratoires sont surannés. Plus grave encore : dans certaines provinces, comme le Luxembourg et le Limbourg, il n'y a pas de laboratoires, ce qui, dans des cas urgents, entraîne de grandes pertes de temps. Il a attiré l'attention sur l'adage : « Le temps qui passe, c'est la vérité qui s'enfuit. »

A signaler, en outre, que les brigades disposent de peu ou pas de secrétaires, de mauvaises communications téléphoniques, etc.

Pour eux, la semaine de cinq jours n'est pas pour demain.

c) En ce qui concerne les cadres, le membre s'est félicité de leur extension, mais il a constaté qu'il n'existe pas encore de brigade de la police judiciaire dans certains arrondissements judiciaires. La situation est surtout catastrophique en Flandre occidentale. Dans le Limbourg, il n'y a que deux officiers pour une population de 1.000.000 d'habitants. Même situation au Luxembourg.

d) Traitements et pensions : on ignore toujours si les traitements de la police judiciaire devront être rattachés à ceux de l'ordre judiciaire ou à ceux des fonctionnaires. Le membre a signalé aussi que la Belgique est le seul pays où les officiers de police judiciaire sont mis à la retraite à l'âge de 65 ans. Vu la lourde mission de ces officiers, l'âge de la pension devrait être fixé à 60 ans.

Enfin, il a attiré l'attention sur la réserve de recrutement de candidats-officiers issue de l'examen de 1957 et dont la plupart attendent toujours d'être nommés. Il a proposé la création d'un grade intermédiaire, réservé auxdits candidats officiers.

De Minister van Justitie brengt de preciseringen in herinnering die hij in de Kamer verschaft heeft op 14 maart 1962, en die aantonen dat de « crisis van de gerechtelijke politie » niet zo diepgaand of uitgebreid is als beweerd wordt (Parlementaire handelingen, Kamer van Volksvertegenwoordigers, 14 maart 1962, blz. 6).

In België, zoals overal elders, wordt een ernstige inspanning tot aanpassing en modernisatie gedaan.

De gerechtelijke politie volgt, zoals menige andere staatsdienst, de evolutie van de problemen, en streeft ernaar daaraan de oplossingen te geven die zij vereisen, rekening gehouden met de geldelijke middelen die te harer beschikking zijn gesteld.

Op de vraag of de gerechtelijke politie onder de leiding moet staan van personeelsleden die uit haar kaders gesproten zijn, heeft de Minister geantwoord dat dit niet noodzakelijk is: het kan wenselijk zijn dat de gerechtelijke politie in het kader van de gewone administratie zou opgenomen worden.

Het Bestuur waakt erover dat de administratieve inrichting van de gerechtelijke politie zo dicht mogelijk de hervormingen benadert die, zowel ten voordele van de het Rijkspersoneel als van het personeel dat de leden van de rechterlijke orde bijstaat, worden genomen.

Evenzo is de levering van het materieel een intendantetaak, welke door het departement van Justitie, onder het rechtstreeks gezag van de Minister dient te worden verzekerd.

De behoeften van de laboratoria der wetenschappelijke politie worden beoordeeld door de laboratoriumchefs en door het hoofd van het laboratorium te Brussel, die de functies van wetenschappelijk adviseur bij alle laboratoria van het land vervult.

Zij worden vervolgens nagegaan door de bevoegde gerechtelijke overheden, alsook door de officier-commissaris-generaal voor gerechtelijke opdrachten.

De autovoertuigen worden regelmatig vervangen en hun aantal verhoogd. Deze wagens worden geleidelijk uitgerust met de meest geschikte technische middelen, in overeenstemming met de vorderingen die op gebied van radio-verbindingen geboekt werden.

Reële inspanningen werden in deze zin gedaan.

De uitrusting van 35 auto's van de gerechtelijke politie met radiotoestellen is voorzien voor het jaar 1963; de nodige kredieten zijn ingeschreven op de begroting.

De dienst van het Commissariaat-generaal beschikt over personeel dat hem door het parket te Brussel bezorgd wordt. Het kader van het administratief personeel dat speciaal toegevoegd is aan de gerechtelijke officieren bij dit parket werd met drie eenheden versterkt bij ministerieel besluit van 14 augustus 1962.

Bovendien mag worden verwacht dat, binnen afzienbare tijd, een brigade of een centrale dienst, waarvan de werking tegelijk een aanvullend karakter zal hebben, met een verhoogde technische werking, bij de uitoefening van zijn bevoegdheden de Commissaris-generaal van de gerechtelijke politie zal bijstaan.

Hij mag echter geen rechtstreeks gezag hebben over alle gerechtelijke brigades van het land: deze brigades ressorteren onder de rechterlijke overheden.

Het is verkeerd te beweren, dat haar personeel geen administratief statuut heeft. Het is echter wel zo, dat dit statuut niet gecoördineerd is, daarom is het ook niet genoegzaam bekend.

Verder is het ook waar dat het niet helemaal volledig is, maar dat euvel is licht te verhelpen.

Dans sa réponse, le Ministre de la Justice rappelle les précisions qu'il a données à la Chambre le 14 mars 1962 et qui démontrent que la « crise de la police judiciaire » n'est ni aussi profonde ni aussi étendue qu'il a été prétendu (Ann. Parl. Chambre, 14 mars 1962, p. 6).

Un sérieux effort d'adaptation et de modernisation est accompli en Belgique comme partout ailleurs.

La police judiciaire, comme maints autres services de l'Etat, suit l'évolution des problèmes et tend à y apporter les solutions qu'ils requièrent compte tenu des moyens financiers mis à sa disposition.

A la question de savoir si la police judiciaire doit être administrée par des agents issus de ses cadres, le Ministre a répondu qu'il ne doit pas nécessairement en être ainsi: il peut être opportun d'intégrer la police judiciaire dans les cadres de l'administration ordinaire.

L'administration veille à ce que l'organisation administrative de la police judiciaire suive le plus près possible les réformes tant en faveur des agents de l'Etat que du personnel auxiliaire de l'ordre judiciaire.

C'est ainsi aussi que la fourniture du matériel est une mission d'intendance qui doit être assurée par le département de la Justice, sous l'autorité directe du Ministre.

Les besoins des laboratoires de la police scientifique sont examinés par les chefs des laboratoires et par le chef du laboratoire de Bruxelles, qui exerce les fonctions de conseiller scientifique auprès de tous les laboratoires du pays.

Ils sont ensuite examinés par les autorités judiciaires compétentes ainsi que par l'officier-commissaire général aux délégations judiciaires.

Le charroi automobile est renouvelé et augmenté régulièrement. Les véhicules sont équipés progressivement des moyens techniques les plus appropriés, conformément aux progrès enregistrés dans le domaine des radio-communications.

De réels efforts ont été faits.

L'équipement radiophonique de 35 voitures de la police judiciaire est prévu pour l'année 1963; les crédits nécessaires sont inscrits au budget.

Le service du Commissariat général dispose d'un personnel fourni par le parquet de Bruxelles. Le cadre du personnel administratif spécialement attaché aux officiers judiciaires près ce parquet a été renforcé, par arrêté ministériel du 14 août 1962, de trois unités.

De plus, prochainement une brigade ou un service central, dont l'activité sera à la fois complémentaire avec des activités techniques accrues, assistera le commissaire-général de la police judiciaire dans l'exercice de ses attributions.

Il ne peut toutefois avoir une autorité directe sur toutes les brigades judiciaires du pays: celles-ci ressortissent aux autorités judiciaires.

Il est inexact de prétendre que son personnel n'a pas de statut administratif. Sans doute, ce statut n'est-il pas coordonné, et c'est la raison pour laquelle il n'est pas suffisamment connu.

Sans doute est-il également exact qu'il n'est pas absolument complet, mais il est aisé d'y remédier.

De Minister zal zijn administratie opdracht geven om de verschillende bepalingen, die het statuut van het personeel der gerechtelijke politie vormen, te ordenen. Van die gelegenheid kan dan meteen gebruik worden gemaakt om leemten aan te vullen en sommige bepalingen te herzien.

De toestand van de G. P. in de provincies Luxemburg en Limburg is verre van volmaakt.

Luxemburg en Limburg beschikken inderdaad over geen dienst met een wetenschappelijk politielaboratorium.

Voor het inrichten van nieuwe wetenschappelijke politielaboratoria zijn vrij aanzienlijke investeringen aan materieel en personeel vereist, die niet overal in verhouding staan tot op plaatselijke behoeften.

Daarom mag wel worden aangenomen dat het verstandig is voorrang te verlenen aan de verdere uitrusting van het Luiks laboratorium.

Wat betreft de getalsterkte van de gerechtelijke officieren en agenten, zal de uitbreiding van het bij het koninklijk besluit van 31 augustus bepaalde kader het mogelijk maken de brigades van Tongeren en Hasselt aanzienlijk te versterken.

De provincie Limburg werd dus evenmin als Luxemburg verwaarloosd.

De G.P. van het parket Marche krijgt weldra een gerechtelijk officier en het nodige administratief personeel.

Er dient op gewezen te worden dat bij het herzien van het kader der G.P. en het verdelen van de manschappen over de verschillende arrondissementen rekening is gehouden met essentiële criteria, met name met de bevolking en de omvang der gerechtelijke activiteit, zoals die blijkt uit het gemiddelde aantal vonnissen in strafzaken dat door elke rechtbank van eerste aanleg wordt uitgesproken.

Die getallen zijn aangegeven in de onderstaande tabellen :

Le Ministre chargera son administration de procéder à la coordination des diverses dispositions du statut du personnel de la police judiciaire. On mettra cette occasion à profit pour combler des lacunes et revoir certaines dispositions.

La situation de la police judiciaire dans les provinces de Luxembourg et de Limbourg est loin d'être parfaite.

Il est vrai que le Luxembourg et le Limbourg n'ont pas de service de laboratoire de police scientifique.

La création de nouveaux laboratoires de police scientifique nécessite des investissements relativement importants en matériel et en personnel, qui ne sont pas partout en proportion des besoins locaux.

C'est pourquoi il est sage de donner la priorité au développement de l'équipement du laboratoire de Liège.

En ce qui concerne les effectifs des officiers et agents judiciaires, l'augmentation du cadre prévu par l'arrêté royal du 31 août 1962 permettra de renforcer considérablement les brigades de Tongres et de Hasselt.

La province de Limbourg n'a donc pas été délaissée et celle de Luxembourg non plus.

La police judiciaire du parquet de Marche recevra bientôt un officier judiciaire ainsi que le personnel administratif nécessaire.

Il y a lieu de souligner que la revision des cadres de la police judiciaire et la répartition des effectifs entre les différents arrondissements ont été réalisées compte tenu de critères essentiels, notamment de la population et de l'importance de l'activité judiciaire telle qu'elle résulte du nombre moyen des jugements répressifs rendus par chacun des tribunaux de première instance.

Ces chiffres sont indiqués dans les tableaux ci-après.

Gerechtelijke arrondissementen	Officieren			Agenten			Arrondissements judiciaires
	Officiers			Agents			
	Huidig kader Cadre actuel	Huidig effectief Effectif actuel	Voor- gesteld kader Cadre proposé	Huidig kader Cadre actuel	Huidig effectief Effectif actuel	Voor- gesteld kader Cadre proposé	
Brussel	27	27	27	113	101	113	Bruxelles.
Leuven	2	2	2	6	8	7	Louvain.
Charleroi	10	16	12	29	34	33	Charleroi.
Nijvel	2	2	2	4	4	4	Nivelles.
Bergen	8	14	10	22	23	30	Mons.
Doornik	3	3	3	8	9	9	Tournai.
Antwerpen	18	18	18	50	52	50	Anvers.
Turnhout	1	1	1	2	2	4	Turnhout.
Mechelen	—	—	2	—	—	6	Malines.
	71	83	77	234	233	256	
Gent	11	10	11	33	33	33	Gand.
Dendermonde	—	—	6	—	—	18	Termonde.
Oudenaarde	—	—	2	—	—	6	Audenarde.
Kortrijk	1	2	3	4	4	9	Courtrai.
Brugge	10	10	12	28	26	36	Bruges.
Veurne	—	—	—	—	—	—	Furnes.
Ieper	—	—	—	—	—	—	Ypres.
	22	22	34	65	63	102	
Luik	12	13	14	39	46	45	Liège.
Verviers	1	1	2	4	4	6	Verviers.
Hoel	1	2	2	4	4	6	Huy.
Marche	1	—	1	2	2	2	Marche.
Aarlen	1	1	1	3	3	3	Arlon.
Hasselt	1	1	2	5	4	6	Hasselt.
Tongeren	1	1	2	2	2	6	Tongres.
Namen	6	6	6	17	19	18	Namur.
Dinant	1	1	1	2	2	3	Dinant.
Neufchâteau	—	—	—	—	—	—	Neufchâteau.
	25	26	31	78	86	95	
Totaal	118	131	142	377	382	453	Totaux.

*Laboratoria van de gerechtelijke politie.**Laboratoires de la police judiciaire.*

Gerechtelijke arrondissements	Laboratoriumchefs Chefs de laboratoire			Operateurs Opérateurs			Arrondissements judiciaires
	Huidig kader Cadre actuel	Huidig effectief Effectif actuel	Voor- gesteld kader Cadre proposé	Huidig kader Cadre actuel	Huidig effectief Effectif actuel	Voor- gesteld kader Cadre proposé	
Brussel	1	1	1	4	4	7	Bruxelles.
Bergen	—	—	1	2	2	3	Mons.
Doornik	—	—	—	1	1	2	Tournai.
Charleroi	—	—	1	2	2	3	Charleroi.
Antwerpen	1	1	1	4	4	5	Anvers.
Gent	1	—	1	2	2	4	Gand.
Brugge	1	1	1	1	1	2	Bruges.
Luik	1	1	1	4	4	5	Liège.
Namen	—	—	1	2	2	2	Namur.
Totalen	5	4	8	22	22	33	Totaux.

Bijgevolg vraagt de Minister zich af of men werkelijk moet betreuren, zoals een lid van de commissie het doet, dat er nog geen voldoende boden of typisten bij de Gerechtelijke Politie zijn, voor opdrachten die normaal door leden van deze laatste worden uitgevoerd.

De Minister houdt er aan te preciseren dat de Gerechtelijke Politie zich ongetwijfeld zoveel mogelijk moet specialiseren in ordetaken en dat men er terecht moet over waken dat de andere door haar uitgeoefende activiteiten tot het strikte minimum zouden beperkt blijven.

Nochtans moet er op gewezen worden, dat de agenten van de Gerechtelijke Politie zelf moeten instaan voor het typen van een verslag en dat de kennis van de dactylografie van hen trouwens wordt geeist.

De kwestie van de boden zal in studie genomen kunnen worden; naast een andere aangelegenheid : deze van de autobestuurders die de grote brigaden nodig hebben.

De schaal, waarover hoger details werden verstrekt, kent aan de G.P. belangrijke voordelen toe.

Verhoopt mag worden dat de toegekende verhogingen zo goed mogelijk door haar zullen worden aangewend.

Wat de opmerking betreft als zou de Gerechtelijke Politie in België wellicht de enige veiligheidsdienst ter wereld zijn wiens leden op 65 jaar met pensioen gaan, heeft de Minister doen opmerken dat de organisatie van de administratieve loopbanen, in alle sectoren, hun verlenging beoogt. De stelsels, die een zekere voorkeur gedogen bij het pensioneren, worden steeds minder talrijk, zelfs zo er rekening gehouden wordt met in de buitendiensten geleverde prestaties.

Tot dusver genieten de leden van de rechterlijke macht niet de vijfdaagse arbeidsweek. De G.P. moet op permanente wijze de prestaties kunnen uitvoeren, die de magistraten gerechtigd zijn van haar te verwachten.

Er zal echter voor gewaakt worden dat de nodige aanpassingen aan de thans geldende verlofregeling worden gebracht, en de vijfdaagse arbeidsweek zal in dezelfde mate als bij de hoven en rechtbanken worden toegepast.

Wat de herziening van de barema's van de Gerechtelijke Politie betreft, heeft de Minister doen opmerken dat de voorlopige verhoging die in 1961 aan sommige ambtenaren werd toegekend werd uitgebreid tot de leden van de Gerechtelijke Politie, die aldus een regeling van aanvullende verhogingen genieten overeenkomstig de richtlijnen in verband met de algemene herwaardering van het openbaar ambt (in haar tweede overgangsfase).

Dès lors, le Ministre se demande s'il faut vraiment déplorer, comme le fait un membre, qu'il n'y ait pas encore suffisamment de messagers ou qu'il n'y ait pas de dactylographes à la P. J. pour les tâches incombant normalement aux membres de celle-ci.

Le Ministre tient à préciser à ce sujet que sans doute la P. J. doit se spécialiser le plus possible dans des fonctions de police et, qu'à juste titre, il faut veiller à ce que ses autres activités soient réduites au strict minimum.

Il faut pourtant reconnaître que la dactylographie d'un rapport incombe aux agents eux-mêmes; la connaissance de la dactylographie est d'ailleurs exigée d'eux.

Le problème des messagers pourra être examiné; il en est un autre : celui des chauffeurs dont les grandes brigades ont besoin.

Le cadre dont les détails ont été donnés ci-dessus, accorde des avantages importants à la P. J.

On peut espérer que les augmentations octroyées seront utilisées à bon escient.

En ce qui concerne l'observation selon laquelle la P. J. en Belgique serait peut-être le seul service de sécurité au monde qui pensionne ses agents à 65 ans, le Ministre a répondu qu'il convient de remarquer que l'organisation des carrières administratives, dans tous les secteurs, tend à leur allongement. Les régimes préférentiels de mise à la retraite, même s'ils sont en rapport avec des prestations accomplies dans les services extérieurs, deviennent de moins en moins nombreux.

Jusqu'à présent, les membres du pouvoir judiciaire ne bénéficient pas de la semaine des cinq jours. La P. J. doit pouvoir exercer d'une manière continue les prestations que les magistrats sont en droit d'attendre d'elle.

Il sera veillé cependant à ce que les aménagements nécessaires soient apportés au régime des congés actuellement en vigueur, et la semaine des cinq jours sera appliquée dans la même mesure que dans les cours et tribunaux.

En ce qui concerne la révision des barèmes de la P. J., le Ministre a fait observer que l'augmentation provisoire accordée à certains fonctionnaires en 1961 a été étendue aux membres de la P. J. qui bénéficient ainsi d'une amélioration du régime des augmentations intercalaires en conformité avec les directives concernant la revalorisation de la fonction publique (dans sa deuxième phase transitoire).

De Minister kent de klachten van de agenten en van de inspecteurs als zouden de loopbanen van de Gerechtelijke Politie geen uitweg bieden.

De Minister bevestigt dat er, in de mate van het mogelijke, aan deze toestand zal verholpen worden en hij voegt eraan toe dat de Syndicale Raad van Advies, op zijn verzoek, een ontwerp tot normalisering van de loopbanen heeft onderzocht.

E. — *Onderzoekersrechters.*

Een lid is van oordeel dat elke rechtbank meer dan één onderzoeksrechter zou moeten hebben. Wanneer er slechts één onderzoeksrechter is heeft zulks tot gevolg enerzijds dat hij overlast is en anderzijds dat hij, wanneer hem een dringende zaak wordt opgedragen, verplicht is het onderzoek van alle andere zaken stop te zetten met alle nadelige gevolgen hieraan verbonden.

De Minister heeft geantwoord dat luidens artikel 20 der wet van 18 juni 1869 op de rechterlijke inrichting er bij elke rechtbank van eerste aanleg een onderzoeksrechter is, maar dat de Koning er, als hij dat nodig acht wegens de behoeften van de dienst, twee of meer kan aanstellen.

Volgens artikel 21 van dezelfde wet worden de onderzoekersrechters door de Koning uit de rechters in de rechtsbank gekozen.

In artikel 23 van dezelfde wet worden twee middelen aangegeven om te voorzien :

a) in het geval dat de onderzoeksrechter of een van de onderzoekersrechters is verhinderd, wijst de rechtbank of, in spoedeisende gevallen, de voorzitter een plaatsvervanger aan ;

b) in tijdelijke toeneming van het werk van de onderzoeksrechter(s) :

op verzoek van het openbaar ministerie geeft de rechtbank of de voorzitter een gewoon rechter opdracht om de onderzoeksrechter(s) tijdelijk bij te staan.

In de praktijk wordt veel gebruik gemaakt van plaatsvervanging en opdracht van bevoegdheid.

Als een rechtbank zich genoodzaakt ziet om een opdracht, die al enige tijd duurt, te verlengen, dringt zij bij de Koning aan op aanstelling van een toegevoegd onderzoeksrechter.

Een dergelijke procedure is aan de gang voor Turnhout (2°). Zopas is op het Departement een aanvraag binnengekomen voor Luik (7°).

De laatste jaren is aldus te werk gegaan te :

Hasselt (2°), koninklijk besluit van 23 augustus 1959;
Tongeren (2°), koninklijk besluit van 23 augustus 1959;
Oudenaarde (2°), koninklijk besluit van 23 augustus 1959;

Dendermonde (3°), koninklijk besluit van 23 augustus 1959.

In al die rechtbanken was de opdracht van een toegevoegd onderzoeksrechter permanent geworden.

Gent (4°), koninklijk besluit van 24 december 1951;
Luik (6°), koninklijk besluit van 24 december 1951;
Antwerpen (7°), koninklijk besluit van 24 december 1951.

Le Ministre connaît les doléances des agents et des inspecteurs qui se plaignent de ce que les carrières de la Police Judiciaire seraient bloquées.

Le Ministre confirme qu'il sera remédié dans toute la mesure du possible à la situation actuelle et il ajoute que le Comité de consultation syndicale a examiné, à sa demande, un projet de normalisation des carrières.

E. — *Juges d'instruction.*

Un membre estime que chaque tribunal devrait disposer de plus d'un juge d'instruction. Lorsqu'il n'y a qu'un seul juge d'instruction, il est surchargé, d'une part, et il est obligé, d'autre part, d'arrêter l'instruction de toutes les autres affaires, avec toutes les conséquences défavorables qui en résultent.

Le Ministre a répondu que l'article 20 de la loi d'organisation judiciaire du 18 juin 1860 porte qu'il y a un juge d'instruction près chaque tribunal de première instance mais que le Roi peut, s'il le juge nécessaire d'après les besoins du service, en établir deux ou plusieurs.

L'article 21 de la même loi dispose que les juges d'instruction sont choisis par le Roi parmi les juges du tribunal.

L'article 23 de la même loi prévoit deux moyens pour faire face :

a) si le juge d'instruction, ou un des juges d'instruction se trouve empêché, le tribunal et, en cas d'urgence, le président désigne un remplaçant.

b) en cas de surcroît momentané du travail du juge d'instruction ou des juges d'instruction :

le tribunal ou le président délègue, sur la demande du ministère public, un juge titulaire pour seconder momentanément le juge d'instruction ou les juges d'instruction.

Dans la pratique, les remplacements et les délégations sont fréquents.

Lorsqu'un tribunal se voit obligé de maintenir une délégation qui dure depuis un certain temps, il insiste pour que le Roi établisse un juge d'instruction suppléant.

Une telle procédure est en cours pour Turnhout (2me). Une demande vient de lui parvenir pour Liège (7me).

Ces dernières années il a été procédé de la sorte à :

Hasselt (2me), arrêté royal du 23 août 1959;
Tongres (2me), arrêté royal du 23 août 1959;
Audenaarde (2me), arrêté royal du 23 août 1959;

Termonde (3me), arrêté royal du 23 août 1959.

Dans tous ces tribunaux la délégation d'un juge d'instruction supplémentaire était devenue permanente.

Gand (4me), arrêté royal du 24 décembre 1951;
Liège (6me), arrêté royal du 24 décembre 1951;
Anvers (7me), arrêté royal du 24 décembre 1951.

II. — Vraagstukken in verband met het strafrecht, de strafrechtspleging en de criminaliteit.

A. — Bestrijding van de criminaliteit.

De Minister werd ondervraagd door een lid betreffende de evolutie van de criminaliteit. Men vroeg hem of hij nog de verklaringen bevestigt die hij afgelegd heeft bij de bespreking van de begroting voor 1962 en volgens dewelke de criminaliteit in ons land niet hoger ligt dan in de ons omringende landen. Er werd geklaagd over het gebrek aan financiële middelen om de criminaliteit op afdoende wijze te bestrijden, en ook over de gebrekkige coördinatie der opsporingsdiensten.

De Minister antwoordde dat het verkeerd zou zijn te zeggen dat de criminaliteit in ons land verhoogd is. Het is nu dit jaar zo, dat er in de gevangenen meer veroordeelden wegens onvrijwillige doding of onvrijwillige slagen en verwondingen verblijven dan wegens vrijwillige doding, slagen en verwondingen. Het is de eerste maal dat dit voorkomt in de annalen van de Belgische criminaliteit. De onvrijwillige doding en het onvrijwillig toegebracht lichamelijk letsel kunnen echter, op enkele uitzonderingen na, bezwaarlijk als criminaliteit beschouwd worden.

Wat betreft de bestrijding van de criminaliteit, wees de Minister erop dat, ingevolge een afspraak met het college van de Procureurs-generaal, hij tot de oprichting van een centrale brigade van de gerechtelijke politie besloten heeft. Deze elementen krijgen te Brussel onder toezicht van de hoofdcommissaris een bijzondere opleiding, derwijze dat aldus een aantal leden van de gerechtelijke politie naar een bepaald gewest of naar een bepaalde streek waar een belangrijke misdaad gepleegd werd, zouden kunnen gezonden worden. Het geldt hier dus een soort « Scotland Yard ». Ze zullen alleen kunnen opgeroepen worden door de Onderzoeksrechter ten einde te vermijden dat men zou denken dat ze boven de andere brigades worden gesteld.

Verder deelde de Minister mede dat in verschillende brigades van belangrijke steden reeds een specialisatie werd doorgevoerd.

B. — Het probleem van de voorlopige hechtenis.

Verscheidene leden hebben andermaal dit vraagstuk aangeroerd. Ze hebben gewezen op het misbruik dat steeds blijft heersen in deze materie en op de onvoldoende motivering krachtens welke onderzoeksrechters een aanhoudingsbevel uitvaardigen.

Artikel 1 van de wet van 20 april 1874 op de voorlopige hechtenis bepaalt dat de onderzoeksrechter een bevel tot aanhouding kan verlenen indien het een feit betreft dat gestraft wordt met gevangenisstraf van drie maanden of een zwaardere straf doch slechts in « *gewichtige en uitzonderlijke omstandigheden wanneer die maatregel door het belang van de openbare veiligheid wordt vereist* ».

Artikel 2 legt de verplichting op dat in het bevel tot aanhouding de gewichtige en uitzonderlijke, de openbare veiligheid rakende omstandigheden waarop de aanhouding gegrond is, dienen omschreven te worden.

De rechtspraak heeft zich herhaaldelijk uitgesproken over wat onder deze « gewichtige en uitzonderlijke voorwaarden » dient verstaan te worden. Als dusdanig kan gelden :

— de vrees dat de beklaagde in vrijheid gelaten, feiten van dezelfde aard zou plegen (Verbreking (2° K.), 6 juli 1953. *Pas.*, 1953, I, 887);

II. — Problèmes relatifs au droit pénal, à la procédure pénale et à la criminalité.

A. — Lutte contre la criminalité.

Un membre a interrogé le Ministre au sujet de l'évolution de la criminalité. Il lui fut demandé s'il maintenait les déclarations qu'il a faites lors de la discussion du budget pour 1962 et selon lesquelles la criminalité dans notre pays ne serait pas plus élevée que dans les pays environnants. On s'est plaint du manque de moyens financiers en vue de combattre efficacement la criminalité, ainsi que de la coordination souvent défectueuse entre les services de recherche.

Le Ministre a déclaré que ce serait une erreur d'affirmer que la criminalité s'est accrue dans notre pays. Il se fait qu'actuellement nos prisons hébergent plus de condamnés pour homicide involontaire ou coups et blessures involontaires que pour homicide, coups et blessures volontaires. C'est la première fois qu'une telle situation se présente dans les annales de la criminalité belge. Toutefois, l'homicide involontaire et les lésions corporelles involontaires ne peuvent, à quelques exceptions près, être difficilement considérés comme de la criminalité.

En ce qui concerne la lutte contre la criminalité, le Ministre a signalé que, suite à un accord avec le collège des procureurs généraux, il a décidé la création d'une brigade centrale de la police judiciaire. Ces éléments reçoivent à Bruxelles une formation spéciale sous le contrôle du commissaire en chef, de sorte qu'un certain nombre d'agents de la police judiciaire pourraient être envoyés dans une région déterminée où un crime important a été commis. Il s'agit donc d'une espèce de « Scotland Yard ». Ils ne pourront être appelés que par le juge d'instruction, afin d'éviter qu'ils ne soient considérés comme étant placés au-dessus des autres brigades.

Le Ministre a signalé, d'autre part, qu'une spécialisation a déjà été réalisée dans plusieurs brigades de villes importantes.

B. — Le problème de la détention préventive.

Plusieurs membres ont soulevé une fois de plus ce problème. Ils ont fait ressortir les abus qui subsistent toujours en cette matière et les motifs insuffisants que les juges d'instruction invoquent pour décerner un mandat d'arrêt.

L'article 1er de la loi du 20 avril 1874, relative à la détention préventive, prévoit que le juge d'instruction pourra décerner un mandat d'arrêt lorsque le fait est de nature à entraîner un emprisonnement de trois mois, ou une peine plus grave, mais uniquement « *dans des circonstances graves et exceptionnelles, lorsque cette mesure est réclamée par l'intérêt de la sécurité publique* ».

L'article 2 impose l'obligation de spécifier dans le mandat d'arrêt les circonstances graves et exceptionnelles, intéressant la sécurité publique, par lesquelles l'arrestation est motivée.

La jurisprudence s'est prononcée à diverses reprises sur ce qu'il faut entendre par ces « circonstances graves et exceptionnelles ». Peuvent être considérées comme telles :

— la crainte de voir le prévenu, laissé en liberté, commettre de nouveaux faits de même nature [Cassation (2° ch.), 6 juillet 1953. *Pas.*, 1953, I, 887];

— de noodzakelijkheid om, gezien de ernst van het feit, de beweringen van de beklaagde na te gaan, zonder dat hij de gelegenheid heeft zich met derde personen te verstaan; (Verbreking (2°K) 4 juni 1928, *Pas.*, 1928, I, 174);

— het bevel tot aanhouding is voldoende gemotiveerd indien het vermeldt dat « het te vrezen is, dat verdachte zich in verbinding zal stellen met getuigen » (Hof van Beroep, Gent, Kamer van Inbeschuldigingsstelling, 4 november 1947, *R. W.*, 1948-1949, kol. 565; 5 september 1952, *R. W.*, 1952-1953, kol. 840);

— in de huidige stand van het verkeer met motorvoertuigen is de bewezen dronkenschap van een autovoerder, ongeacht de andere feitelijke omstandigheden van het hem ten laste gelegde misdrijf, steeds de gewichtige en uitzonderlijke omstandigheid, waardoor de voorlopige hechtenis in het belang van de openbare veiligheid, geboden is (Hof van Beroep, Gent, Kamer van Inbeschuldigingsstelling, 19 oktober 1948, *R. W.*, 1948-1949, kol. 569; 18 januari 1949, *R. W.*, 1948-1949, kol. 751; 11 september 1951, *R. W.*, 1951-1952, kol. 643);

— de vlucht van een autobestuurder, die zo pas een ongeval met dodelijke afloop heeft veroorzaakt, levert een gewichtige en uitzonderlijke omstandigheid op, waardoor voorlopige hechtenis in het belang van de openbare veiligheid wordt vereist (Hof van Beroep, Gent, Kamer van Inbeschuldigingsstelling, 6 december 1949, *R. W.*, 1949-1950, kol. 868).

In de Répertoire pratique de Droit Belge, v° Détention préventive n° 56, kan men lezen dat de rechter bij de beoordeling van deze voorwaarden alleen gebonden is door de regels die zijn geweten hem oplegt.

Iedereen moet erkennen dat het hier over een kies probleem gaat. Zohaast de « gewichtige en uitzonderlijke voorwaarden » niet meer aanwezig zijn, zou de voorlopige hechtenis niet langer gehandhaafd mogen blijven.

De druk van de publiek opinie mag nooit een reden zijn voor de voorlopige hechtenis, doch er moet worden geconstateerd, zo hebben verschillende leden doen opmerken, dat in recente gevallen, de onderzoeksrechters of de raadkamer personen in voorlopige hechtenis hebben geplaatst of behouden omdat ze aan de druk van de publieke opinie niet hebben durven weerstaan.

Ter gelegenheid van elke bespreking van de begroting gaan er stemmen op om de misbruiken ter zake aan te klagen.

De heer Jeunehomme heeft in zijn verslag op de begroting van het dienstjaar 1960 (Parl. Stuk 4-XII — 1959-1960, n° 2) de verschillende omzendbrieven als bijlagen doen verschijnen, die de Minister van Justitie over deze aangelegenheden hebben uitgevaardigd. Zij hadden voor doel een controle in te stellen op de voorlopige hechtenis daar aan het Departement hierover verslag moest gedaan worden en richtlijnen moesten verschaft worden opdat de voorlopige hechtenis binnen de strikte noodzakelijkheid zou gehouden worden.

Een lid heeft zich afgevraagd of het niet aangewezen zou zijn dat de Minister een conferentie zou bijeenroepen van alle onderzoeksrechters om deze zaak op te lossen.

In sommige parketten, heeft een lid medegedeeld, bestaat het gevestigd gebruik om sommige verdachten systematisch gedurende een bepaalde periode onder voorlopige hechtenis te plaatsen.

Dit is o.m. het geval voor degenen die zich schuldig maken aan dronkenschap aan het stuur. Deze worden gewoonlijk vóór hun veroordeling gedurende één maand in de gevangenis gehouden. Het is een soort « voorheffing » op de straf.

Ook werd er op gewezen dat het verslag van de onderzoeksrechter aan de raadkamer meestal niets anders is dan een rekvisitorium tegen de verdachte. Hetzelfde lid kloeg

— la nécessité, vu la gravité du fait, de contrôler certaines allégations de l'inculpé sans que ce dernier ait l'occasion de se concerter avec des tiers [Cassation (2° ch.), 4 juin 1928, *Pas.*, 1928, I, 174];

— le mandat d'arrêt est suffisamment motivé s'il mentionne qu'« il est à craindre que le prévenu ne se mette en rapport avec des témoins » (Cour d'appel, Gand, Chambre des mises en accusation, 4 novembre 1947, *R. W.*, 1948-1949, col. 565; 5 septembre 1952, *R. W.*, 1952-1953, col. 840);

— dans l'état actuel de la circulation automobile, l'ivresse prouvée d'un automobiliste constitue toujours, indépendamment des autres circonstances de fait accompagnant le délit dont il est inculpé, la circonstance grave et exceptionnelle justifiant la détention préventive dans l'intérêt de la sécurité publique (Cour d'appel, Gand, Chambre des mises en accusation, 19 octobre 1948, *R. W.*, 1948-1949, col. 569; 18 janvier 1949, *R. W.*, 1948-1949, col. 751; 11 septembre 1951, *R. W.*, 1951-1952, col. 643);

— la fuite d'un automobiliste, qui vient de provoquer un accident avec issue fatale, constitue une circonstance grave et exceptionnelle justifiant la détention préventive dans l'intérêt de la sécurité publique (Cour d'appel, Gand, Chambre des mises en accusation, 6 décembre 1949, *R. W.*, 1949-1950, col. 868).

Dans le Répertoire pratique de Droit belge V° Détention préventive n° 56, on peut lire que, dans l'appréciation de ces circonstances, le juge ne doit obéir qu'aux seules règles de sa conscience.

Chacun reconnaît que le problème est délicat. Dès que « les circonstances graves et exceptionnelles » n'existent plus, la détention préventive ne devrait pas être maintenue plus longtemps.

La pression de l'opinion publique ne peut jamais constituer un motif pour la détention préventive, mais il faut constater, comme le font observer plusieurs membres, que dans des cas récents les juges d'instruction ou la chambre du conseil ont placé ou maintenu des personnes en détention préventive parce qu'ils n'ont pas osé résister à la pression de l'opinion publique.

A l'occasion de l'examen du budget, des voix s'élèvent pour dénoncer ces abus.

M. Jeunehomme a publié, en annexe à son rapport sur le budget pour l'exercice 1960 (Doc. parl. 4-VII — 1959-1960, n° 2), les diverses circulaires que les Ministres de la Justice ont publiées sur cette matière. Elles tendaient à instaurer un contrôle sur la détention préventive, puisqu'il fallait faire rapport au département à ce sujet, et de fournir des directives permettant de maintenir la détention préventive dans les limites d'une stricte nécessité.

Un membre se demande s'il n'y aurait pas lieu que le Ministre convoque une conférence de tous les juges d'instruction pour résoudre la question.

D'après un membre, dans certains parquets, c'est un usage établi de placer systématiquement certains prévenus en détention préventive pendant une période déterminée.

Ceci est notamment le cas de ceux qui se rendent coupables d'ivresse au volant. Ils sont généralement maintenus en prison pendant un mois avant leur condamnation. C'est une sorte de « précompte » sur la peine.

L'attention a également été attirée sur le fait que le rapport du juge d'instruction à la chambre du conseil n'est souvent qu'un réquisitoire contre le prévenu. Le même

ook aan dat de verdachten die voor de raadkamer moeten verschijnen in sommige gerechtshoven op een onwaardige wijze worden behandeld en met name in een mensonwaardig hok worden opgesloten.

Een ander lid was van oordeel dat de wetgever ter zake zou moeten tussenkomen. De bepalingen van de wet van 20 april 1874 betreffende de voorlopige hechtenis zijn te vaag; het is noodzakelijk de noties te preciseren en de plicht van motivering nader te omschrijven door bv. te verklaren dat het louter weergeven van de wetsbepalingen inzake voorlopige hechtenis niet de motivering uitmaakt die door de wet bedoeld is.

Betreffende de meer bijzondere zaak van dronkenschap aan het stuur, merkte het lid op dat de voorlopige hechtenis steeds gewettigd wordt door de noodzakelijkheid te beletten dat de verdachte zou hervallen, m.a.w. te beletten dat hij na zijn voorlopige vrijlating terug een wagen zou gaan besturen. Immers het verval van het recht tot het besturen van een voertuig gaat slechts in na de definitieve veroordeling en wel de vijfde dag na die waarop het openbaar ministerie de kennisgeving aan de veroordeelde heeft gedaan. Daarom meende het lid dat het nodig zou zijn aan de onderzoeksrechters de bevoegdheid te verlenen om zelf bij de vrijlating van de verdachte, het voorlopig verval van het recht tot het besturen van een voertuig uit te spreken.

Een ander lid sprak zijn overtuiging uit dat de wetgever zou moeten tussenkomen op het feit dat er zulke grote dispariteit bestaat tussen de beslissingen: enerzijds de spoedige vrijlating van de echtgenote van een moordenaar en anderzijds de tot nu toe niet opgeheven hechtenis van een moeder die gehandeld heeft onder invloed van zeer begrijpelijke gevoelens.

De Minister ging ermede akkoord dat misbruiken inzake voorlopige hechtenis dienen te worden geweerd doch hij wees erop dat hij tegen onderzoeksrechters en onderzoeksgerichten niet kan en niet mag optreden. In de verschillende zaken waarop gezinspeeld werd heeft hij formeel geweigerd tussen te komen.

Hij gaf toe dat er misbruiken zijn doch meent dat het moeilijk is, tussen te komen onder de vorm van een wet.

De vereisten van het onderzoek en het risico voor ontvluchting van de verdachten zijn inderdaad twee omstandigheden die slechts subjectief kunnen beoordeeld worden en het invoeren van een preciese formule, is niet van dien aard dat ze een extensieve toepassing zal vermijden; deze kan trouwen enkel vermeden worden door een bestendig in herinnering roepen van de principes die hier toepasselijk zijn.

Wat de dronkenschap aan het stuur betreft, wees de Minister erop dat deze zaak tot de bevoegdheid behoort van de Minister van Verkeerswezen.

De vraag wordt onderzocht of de wet nog niet strenger moet gemaakt worden, m.a.w. dat een alcoholgehalte van 0,5 gr per duizend niet diend strafbaar gesteld te worden, hetwelk gelijk staat met het innemen van twee glazen bier.

De Britse Vereniging voor Geneeskunde heeft verklaard in 1960 dat een alcoholgehalte van 0,5 gram per duizend nauwelijks verenigbaar is met de veiligheid van andere weggebruikers.

In Noorwegen en Zweden worden straffen gesteld vanaf 0,5 gram; in Oostenrijk vanaf 0,8 gram, in Denemarken, Finland en Zwitserland vanaf 1 gram.

Te weten of men aan de onderzoeksrechter de bevoegdheid zou moeten verlenen om het voorlopig verval van het recht tot besturen van een voertuig uit te spreken, dit is een vraag, zo antwoordde de Minister, die momenteel ter studie is in het kader van het ontwerp waarbij een rijbewijs wordt ingevoerd; de Minister voegt eraan toe dat men in het ontwerp overweegt deze bevoegdheid te geven aan het openbaar ministerie, in wel bepaalde gevallen.

Un autre membre dénonce également que dans certains palais de justice, les prévenus appelés à comparaître devant la chambre du conseil sont traités d'une façon indigne et sont notamment enfermés dans un réduit répugnant.

Un autre membre était d'avis que le législateur devrait intervenir à ce sujet. Les dispositions de la loi du 20 avril 1874 concernant la détention préventive sont trop vagues; il est nécessaire de préciser les notions et l'obligation de la motivation en déclarant, par exemple, que la simple reproduction des dispositions légales en matière de détention préventive ne constitue pas la motivation suffisante prévue par la loi.

En ce qui concerne l'ivresse au volant, le membre fait observer que la détention préventive est toujours justifiée par la nécessité d'empêcher que le prévenu ne récidive, en d'autres mots, de prévenir qu'après sa libération provisoire il ne conduise à nouveau une voiture. La déchéance du droit de conduire un véhicule ne prend cours, en effet, qu'après la condamnation définitive, et cela le cinquième jour après que le ministère public en a fait la notification au condamné. C'est pour cette raison que le membre estime qu'il est nécessaire d'accorder aux juges d'instruction la compétence de prononcer, même en cas d'élargissement du prévenu, la déchéance provisoire du droit de conduire un véhicule.

Un autre membre est persuadé que le législateur doit intervenir étant donné que les décisions présentent une grande disparité: il y a, d'une part, l'élargissement rapide de l'épouse d'un assassin, et, d'autre part, la détention, non levée à ce jour, d'une mère qui a agi sous l'influence de sentiments très compréhensibles.

Le Ministre fut d'accord pour dire que les abus en matière de détention préventive devaient être écartés, mais il souligna qu'il ne peut agir contre les juges et les juridictions d'instruction. En ce qui concerne les diverses affaires auxquelles il a été fait allusion, il a refusé formellement d'intervenir.

Tout en admettant l'existence d'abus, il estime qu'il est difficile d'intervenir par voie législative.

En effet, les nécessités de l'instruction ou le danger de fuite des inculpés ne peuvent être appréciés que de manière subjective et toute formule précise risque de ne pas modifier une application trop extensive, qui ne peut d'ailleurs être évitée que par un rappel constant des principes qui doivent régir la matière.

Quant à l'ivresse au volant, le Ministre a fait observer que cette question est de la compétence du Ministre des Communications.

La question est examinée si la loi ne devrait pas être rendue plus sévère encore, c'est-à-dire s'il n'y aurait pas lieu d'ériger en infraction un degré d'alcool de 0,5 gr par mille, ce qui équivaut à l'absorption de deux verres de bière ordinaire.

L'association de médecine de Grande-Bretagne a déclaré en 1960 qu'un degré d'alcool de 0,5 gramme par mille était à peine compatible avec la sécurité des autres usagers de la route.

En Norvège et en Suède, des peines sont prévues à partir de 0,5 gramme; en Autriche à partir de 0,8 gramme, et au Danemark, en Finlande et en Suisse, à partir de 1 gramme.

Quant à la question de savoir s'il ne faut pas donner au juge d'instruction, le pouvoir de prononcer une déchéance provisoire du droit de conduire, le Ministre a répondu que cette question est actuellement à l'étude dans le cadre du projet instaurant le permis de conduire et qu'on envisagerait de donner ce pouvoir au Ministère public, dans des cas déterminés.

De discussie van het wetsontwerp dat de Minister van Verkeerswezen thans opstelt, zal toelaten al deze problemen te harnemen.

C. — Rol van pers, radio en televisie in strafzaken.

Verschillende leden zijn tussengekomen om de ruchtbaarheid aan te klagen die vaak gegeven wordt door de pers aan zaken die zich nog in het onderzoekstadium bevinden. Men heeft geprotesteerd tegen het feit dat parketten en onderzoeksrechters persconferenties geven en tegen de gewoonte die nu ingang vindt om de namen van de verdachten bekend te maken (het geval van misdrijf op heterdaad terzijde gelaten), en zelfs bekentenissen of verklaringen afgelegd in het vooronderzoek in de pers weer te geven.

In sommige steden, deelde een lid mede, heeft men zelfs perscampagnes gevoerd ten einde bepaalde magistraten te dwingen inlichtingen aan de pers te verschaffen.

Een lid onderstreepte dat ook de B. R. T. hier niet vrij uitgaat en kloeg het feit aan dat de cameraman close-ups, bracht van een verdachte aangehouden na een uitgebreide klopjacht. Hij noemde zo iets onwaardig en tegen de borst stuitend omdat toch ieder verdachte als onschuldig moet aanzien blijven zolang hij niet veroordeeld is geworden. Hij stelde voor dat wettelijk zou verboden worden « het in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding aanduiden van de identiteit van een persoon die van een misdrijf verdacht wordt ».

De Minister heeft in zijn antwoord gewezen naar de duidelijke standpunten die hij persoonlijk ingenomen heeft. Hij is herhaaldelijk tussengekomen ten einde indiscreties te beletten. Hij herinnerde aan de omzendbrief van zijn voorganger de heer du Bus de Warnaffe van 24 juli 1953. Dit rondschrijven verscheen als bijlage VI en VII aan het verslag van de heer Jeunehomme over de begroting van 1960.

Wel mogen de onderzoeksrechters de hulp van de pers inroepen wanneer dit noodzakelijk blijkt voor het onderzoek, bv. voor het verspreiden van een robot-foto.

In geval van misbruiken mogen altijd disciplinaire maatregelen getroffen worden.

Op een vraag van de heer Herbiet verschenen in het Bulletin van vragen en antwoorden n° 38, zittijd 1961-1962, heeft de Minister zijn standpunt ter zake nogmaals duidelijk toegelicht.

D. — Jeugdbescherming.

De Minister is door verschillende leden ondervraagd geworden omtrent zijn bedoelingen inzake de Jeugdbescherming.

Hij heeft geantwoord dat hij een ontwerp betreffende de bescherming van de jeugd, strekkende tot hervorming van de wet van 15 mei 1912 heeft voorbereid. Hij zal het binnen een paar weken aan de Ministerraad voorleggen en is voornemens het in de Kamer neer te leggen.

Volgens dit ontwerp zullen alle kinderrechters een fulltime betrekking hebben. Het is echter mogelijk dat een kinderrechtter bevoegdheid zal krijgen over meer dan één arrondissement.

Een lid heeft gevraagd welke thans het aantal is der kinderrechters in ons land.

Er is een kinderrechtter bij elke rechtbank van eerste aanleg, d.i. in elk gerechtelijk arrondissement (Brussel telt twee kinderrechters). Er zijn in België in totaal 27 kinderrechters.

La discussion du projet de loi, qu'élabore en ce moment, le Ministre des Communications, permettra de reprendre tous ces problèmes.

C. — Rôle de la presse, de la radio et de la télévision en matière criminelle.

Plusieurs membres dénoncent la publicité que donne souvent la presse à des affaires se trouvant encore au stade de l'instruction. Des protestations se sont élevées contre le fait que des parquets et des juges d'instruction donnent des conférences de presse, ainsi que contre la tendance actuelle de publier les noms des prévenus (hormis le cas de flagrant délit) et même de publier dans les journaux des déclarations et des aveux faits au stade de l'information.

Un membre signale que, dans certaines villes, des campagnes de presse ont même été menées afin d'obliger certains magistrats à fournir des renseignements à la presse.

Un membre signale que même la R. T. B. n'est pas sans reproche à cet égard et il dénonce le fait que les cameramen ont donné des close-ups d'un prévenu qui avait été arrêté après une véritable battue. Il estime que de telles images sont indignes et révoltantes, étant donné que chaque prévenu doit être considéré comme innocent aussi longtemps qu'il n'a pas été condamné. Il propose d'interdire par une loi « la publication orale ou écrite de l'identité d'une personne suspectée d'un délit, ainsi que sa reproduction photographique ».

Le Ministre rappelle, dans sa réponse, les nettes positions qu'il a prises. A diverses reprises, il est intervenu afin d'empêcher des indiscretions. Il cite la circulaire du 24 juillet 1953 de son prédécesseur, M. du Bus de Warnaffe. Cette circulaire a été publiée en annexe (VI et VII) au rapport de M. Jeunehomme, sur le budget de 1960.

Les juges d'instruction peuvent évidemment faire appel à la presse quand ceci est nécessaire en vue de l'instruction, par exemple pour la diffusion d'une photo robot.

En cas d'abus, des mesures disciplinaires peuvent toujours être prises.

En réponse à une question de notre collègue, M. Herbiet, publiée au Bulletin des questions et réponses, n° 38, session de 1961-1962, le Ministre a, une fois de plus, exposé clairement son point de vue en la matière.

D. — Protection de la Jeunesse.

Le Ministre est interrogé par plusieurs membres sur ses intentions au sujet de la protection de la jeunesse.

Il répond qu'il a élaboré un projet relatif à la protection de la jeunesse, tendant à réformer la loi du 15 mai 1912. D'ici quelques semaines, il le soumettra au Conseil des Ministres pour le déposer ensuite à la Chambre.

Selon ce projet, tous les juges des enfants auront une fonction à temps plein. Toutefois il est possible que la compétence d'un juge des enfants soit étendue à plus d'un arrondissement.

Un membre demande quel est en ce moment le nombre de juges des enfants dans notre pays.

Il y a un juge des enfants par tribunal de 1ère instance, il y a donc un juge des enfants par arrondissement judiciaire (Bruxelles compte deux juges des enfants). Le nombre total des juges des enfants pour la Belgique s'élève à 27.

Er wordt overwogen een tweede kinderrechter aan te stellen te Antwerpen en te Charleroi, en een derde te Brussel.

* * *

In de grote centra wijdt de kinderrechter zich uitsluitend aan deze werkzaamheid. Hij beschikt zelfs over griffiepersoneel en (een) vaste afgevaardigde(n) ter kinderbescherming, die allen voor hem werken.

Dit is het geval te Brussel, Antwerpen, Charleroi, Gent en Luik.

Dit lid heeft ook gevraagd welke de kosten zijn van de onderhoudsdag in de opvoedingsgestichten van de Staat en hoeveel de tussenkomst van de Staat bedraagt in geval van uitbesteding bij een particulier of in een particuliere instelling.

A. — *Rijksinstellingen.*

Het eerste lid van artikel 41 van de wet van 15 mei 1912 op de kinderbescherming luidt :

« De Koning stelt jaarlijks de prijs vast van de dag onderhoud en opvoeding der minderjarigen, die door de Regering in een bijzonder gesticht werden geplaatst of in een Rijkswelddadigheidsschool werden opgesloten. »

Overeenkomstig deze bepaling werd de prijs van een dag onderhoud gedurende het jaar 1962 door een koninklijk besluit van 16 maart 1962 als volgt vastgesteld :

- 1° voor jongens en meisjes : 85 frank.
- 2° voor zuigelingen : 36,50 frank.

De kinderrechtshouders hebben steeds deze bedragen geëerbiedigd bij het vaststellen van de toelage te verlenen tot onderhoud en opvoeding van de minderjarigen, die zij aan een Rijksinstelling toevertrouwen.

B. — *Particulieren en particuliere instellingen.*

1° *Algemeen beginsel.*

De rechterlijke overheden hebben, krachtens de bepalingen van de wet van 15 mei 1912 op de kinderbescherming (artt. 10 en 41, lid 3), het recht in elk geval het bedrag te bepalen dat toegekend wordt voor het levensonderhoud en de opvoeding van een hetzij aan een particulier, hetzij aan een instelling toevertrouwd kind.

Ingevolge een in het verleden (1923) gesloten overeenkomst tussen de Bond van Kinderrechtshouders en het departement, werd de door het departement voor de bijzonderste particuliere instellingen bepaalde schaal doorgaans nageleefd. Sedert enige jaren echter, hebben de rechterlijke overheden gemeend bedragen voor het dagelijks onderhoud te moeten toekennen welke die, vastgesteld door het Bestuur, overtreffen.

2° *Plaatsing bij particulieren.*

De thans door de rechterlijke overheden toegekende bedragen gaan van 40 frank per dag (33 in enkele gevallen) tot 100 frank per dag (150 in enkele gevallen). Gemiddeld bedrag : 59 frank per dag.

Bij deze bedragen worden, in voorkomend geval, de bijzondere toelagen gevoegd die bestemd zijn om de door het forfaitair bedrag voor dagelijks onderhoud niet gedekte uitgaven te doen (Bijv. : uitzet bij aankomst, medische en farmaceutische kosten,...).

La désignation d'un deuxième juge des enfants est envisagée à Anvers et à Charleroi et d'un troisième à Bruxelles.

* * *

Dans les grands centres, le juge des enfants se consacre entièrement à cette activité. Il dispose même d'un personnel de greffe et d'un ou plusieurs délégués permanents à la protection de l'enfance qui ne travaillent que pour lui.

Il en est ainsi à Bruxelles, Anvers, Charleroi, Gand, Liège.

Le même membre aimerait connaître les frais de la journée d'entretien dans les établissements d'éducation de l'Etat, ainsi que l'intervention de l'Etat au cas où l'enfant est placé chez une personne privée ou dans un établissement privé.

A. — *Etablissements de l'Etat.*

Le premier alinéa de l'article 41 de la loi du 15 mai 1912 sur la protection de l'enfance stipule :

« Le Roi fixe annuellement le prix de la journée d'entretien et d'éducation des mineurs mis par le Gouvernement dans un établissement spécial ou internés dans une école de bienfaisance de l'Etat. »

Un arrêté royal du 16 mars 1962 a, conformément à cette disposition, fixé comme suit le prix de la journée pendant l'année 1962 :

- 1° pour les garçons et les filles : 85 francs.
- 2° pour les nourrissons : 36,50 francs.

Les juges des enfants ont toujours respecté ces taux lors de la fixation du subside à allouer pour l'entretien et l'éducation des mineurs d'âge qu'ils confiaient à un établissement de l'Etat.

B. — *Particuliers et établissements privés.*

1° *Principe général.*

Les autorités judiciaires ont le droit, en vertu des dispositions de la loi du 15 mai 1912 sur la protection de l'enfance (art. 10 et 41, al. 3), de déterminer dans chaque cas, le montant alloué pour l'entretien et l'éducation de l'enfant confié soit à un particulier, soit à un établissement.

A la suite d'un accord intervenu dans le passé (1923) entre l'Union des Juges des Enfants et le département, le barème fixé par le département pour les principaux établissements privés a généralement été observé. Toutefois, depuis quelques années, certaines autorités judiciaires ont estimé devoir allouer des taux pour la journée d'entretien supérieurs à ceux fixés par l'administration.

2° *Placements chez des particuliers.*

Les montants actuellement alloués par les autorités judiciaires varient entre 40 francs par jour (33 dans quelques cas) et 100 francs par jour (150 dans quelques cas). Taux moyen : 59 francs par jour.

A ces montants s'ajoutent, le cas échéant, des subsides spéciaux destinés à couvrir des dépenses non couvertes par le montant forfaitaire pour la journée d'entretien (Ex. : trousseau d'entrée, frais médicaux et pharmaceutiques).

3° Plaatsing in bijzondere inrichtingen.

a) Gewone bijzondere inrichtingen :

Voor de gewone bijzondere inrichtingen zijn de bedragen in 1952 vastgesteld in functie van de individuele waarde van elke inrichting, op grond van de hiernavolgende criteria :

De inrichtingen worden onderverdeeld in twee categorieën :

— in categorie A komen de inrichtingen voor waar het merendeel van het personeel niet onder de regeling van de sociale zekerheid valt. Voor die inrichtingen is het minimum-basisbedrag vastgesteld op 35 frank per dag;

— in categorie B komen de inrichtingen voor waar het merendeel van het personeel wel onder de regeling van de sociale zekerheid valt : minimum-basisbedrag : 43 frank.

Bij genoemde bedragen komen bijkomende bedragen, tot maximum 17 frank, volgens verschillende criteria (installatie, gebouwen, voedsel, kleding, medische verzorging, vrije tijd, enz...). De hoogste bedragen zijn dus 52 frank voor de inrichtingen van categorie A en 60 frank voor die van categorie B.

Voornoemde bedragen zijn berekend ingevolge een onderzoek dat in tal van bijzondere inrichtingen is gedaan in verband met de verschillende factoren die de kosten van onderhoud bepalen. Hoe het bedrag van die onderscheiden factoren is onderverdeeld, staat te lezen in het verslag, uit naam van de Commissie voor de Justitie uitgebracht door de heer Jeunehomme (Parl. Stuk 4-VII, Kamer van Volksvertegenwoordigers, zitting 1958-1959).

Op basis van de in 1952 bepaalde criteria, zijn in verband met het indexcijfer twee verhogingen toegestaan :

10 % op 1 januari 1957;

5 % op 1 januari 1958.

Bovendien is, bij wijze van overgangsmaatregel, een eenvormige verhoging met 7 frank per dag toegestaan, die vanaf 1 januari 1959 op de bestaande tarieven toegepast dient te worden. Met deze verhoging wordt beoogd de gevolgen van de aanvankelijk, wegens onvoldoende budgettaire kredieten, te laag vastgestelde bedragen aan te passen.

Sedertdien zijn de meeste onderhoudsbedragen in de particuliere instellingen, die regelmatig geïnspecteerd worden, herzien.

Deze bedragen schommelen thans tussen 70 frank per dag (minimum) en 100 frank per dag (maximum); het gemiddelde bedrag mag op 81 frank per dag geraamd worden.

Hier zij nog aan toegevoegd, dat de van kracht zijnde bedragen van forfaitaire aard zijn, waardoor alle lopende uitgaven gedekt worden. De buitengewone uitgaven worden gedekt door speciale toelagen die door de rechterlijke instanties, op vertoon van bewijsstukken, worden verleend boven het dagelijks bedrag voor onderhoud.

b) Tehuizen met beperkte vrijheid :

De onderhoudskosten in de tehuizen met beperkte vrijheid werden in 1957 vastgesteld op 85 frank per dag in de tehuizen voor jongens en op 72 frank in die voor meisjes.

In 1959 zijn deze bedragen herzien en aan de kosten van levensonderhoud aangepast. Van 1 januari 1959 af zijn zij op 90 à 100 frank voor jongens en op 80 à 90 frank voor meisjes vastgesteld, volgens de onderstaande normen :

— *minimumbedrag* : (80 en 90 frank) indien geen lid van het personeel geschoold is;

3° Placements dans des institutions privées.

a) Institutions privées ordinaires :

Les taux des institutions privées ordinaires ont été fixés en 1952 en fonction de la valeur individuelle de chaque établissement suivant les critères ci-après :

Les établissements sont répartis en deux catégories :

— la catégorie A comprend les institutions où la majeure partie du personnel n'est pas soumise au régime de la sécurité sociale. Pour ces institutions le taux de base minimum est fixé à 35 francs par jour;

— la catégorie B comprend les institutions où la majeure partie du personnel est soumise au régime de la sécurité sociale : taux de base minimum : 43 francs.

A ces montants viennent s'ajouter des suppléments d'un maximum de 17 francs suivant différents critères (installations, bâtiments, nourriture, habillement, soins médicaux, loisirs, etc.). Les montants les plus élevés se situent dès lors à 52 francs pour les établissements de la catégorie A et à 60 francs pour ceux de la catégorie B.

Les montants précités ont été établis à la suite d'une enquête faite dans de nombreuses institutions privées portant sur les divers éléments constitutifs du coût d'entretien. La répartition du montant de ces divers éléments figure dans le rapport fait au nom de la Commission de la Justice par M. Jeunehomme (doc. par. 4 - VII Chambre des Représentants - session 1958-1959).

Sur la base des critères établis en 1952, deux augmentations ont été accordées en fonction de l'index :

10 % au 1er janvier 1957;

5 % au 1er janvier 1958.

En outre, par mesure transitoire, une augmentation uniforme de 7 francs par jour à appliquer aux barèmes en vigueur au 1er janvier 1959 a été accordée en vue de corriger les effets de la fixation trop basse des taux au départ, en raison de crédits budgétaires insuffisants.

Depuis lors les taux d'entretien des institutions privées, qui sont régulièrement inspectées, ont été revus pour la plupart.

Ces montants varient actuellement entre 70 francs par jour (taux minimum) et 100 francs par jour (taux maximum) tandis que le taux moyen peut être évalué à 81 francs par jour.

Il convient d'ajouter que les montants en vigueur constituent des forfaits couvrant toutes les dépenses courantes. Les dépenses extraordinaires sont couvertes au moyen de subsides spéciaux alloués par les autorités judiciaires sur production des documents justificatifs, en plus du taux de la journée d'entretien.

b) Homes de semi-liberté :

Les taux d'entretien dans les homes de semi-liberté ont été fixés en 1957 à 85 francs par jour dans les homes pour garçons et à 72 francs par jour dans les homes pour filles.

Ils ont été revus en 1959 et adaptés au coût de la vie. A partir du 1er janvier 1959 ils sont de 90 à 100 francs par jour dans les homes pour garçons et de 80 à 90 francs par jour dans les homes pour filles, suivant les distinctions suivantes :

— *taux minimum* : (80 et 90) si aucun membre du personnel n'est qualifié;

— *gemiddeld bedrag* : (85 en 95 frank) indien sommige personeelsleden geschoold zijn en andere niet;
 — *maximum bedrag* : (90 en 100 frank) indien alle personeelsleden geschoold zijn.

De rechterlijke autoriteiten hebben deze bedragen op eigen initiatief vermeerderd; deze belopen thans gemiddeld 100 frank per dag in de tehuizen voor meisjes en 103 frank in die voor jongens.

Deze bedragen dekken alle lopende onderhoudsuitgaven, exclusief de kledingskosten, die ten laste blijven van de aan deze tehuizen toevertrouwde jonge arbeiders.

4^e *Interministeriële commissie voor de bestudering van het probleem der onderhoudsuitkeringen.*

In 1956 werd een interministeriële commissie opgericht voor de bestudering van het gehele vraagstuk van de onderhoudskosten die worden betaald aan de particuliere inrichtingen welke ten laste van de openbare besturen vallen.

Deze commissie is herhaaldelijk samengekomen en beëindigde haar werkzaamheden op 27 april 1961. Zij kwam tot het besluit, dat de aan de particuliere inrichtingen en aan de tehuizen met beperkte vrijheid toegekende onderhoudsbedragen voortaan dienden te worden vastgesteld overeenkomstig een methode volgens welke het bedrag van het dagelijks onderhoud bepaald wordt, rekening houdend met :

- a) de geraamde kosten, wat alle uitgaven andere dan personeelsuitgaven betreft;
- b) de werkelijke kosten, wat de personeelsuitgaven betreft.

Het verslag van de interministeriële commissie is thans ter goedkeuring voorgelegd aan de Minister van Justitie en aan de andere betrokken Ministers (Volksgezondheid, Sociale Voorzorg, Nationale Opvoeding, Financiën).

Tenslotte werd er gevraagd hoe de raad van beheer en de kaders van het studiecentrum voor de jeugdmisdadigheid samengesteld zijn.

De Minister heeft het volgende antwoord verstrekt :

1° In juli 1957 is het Studiecentrum voor Jeugdmisdadigheid opgericht onder de auspiciën en met de financiële hulp van het Ministerie van Justitie; het is een instelling voor interuniversitair onderzoek, opgericht in de vorm van vennootschap zonder winstoogmerk (*Staatsblad* van 10 augustus 1956). Vertegenwoordigers van de scholen voor criminologie van de vier universiteiten alsmede twee door de Minister van Justitie afgevaardigde ambtenaars maken verplicht deel uit van de raad van beheer.

Thans is deze raad als volgt samengesteld :

Voorzitter :

De heer A. Doucy, directeur van het Instituut voor Sociologie van de Vrije Universiteit te Brussel.

Ondervoorzitters :

De heer M. Dubois, Voorzitter van de Belgische Bond van Kinderrechters.

De heer C. van der Bruggen, Lector aan de Universiteit te Leuven.

Leden :

De heer H. Bekaert, Professor aan de Vrije Universiteit te Brussel;

De heer J. Constant, Professor aan de Universiteit te Luik;

De heer P. Cornil, Secretaris-generaal van het Ministerie van Justitie;

Mej. G. de Bock, Docent aan de Universiteit te Gent;

— *taux moyen* : (85 et 95) si certains membres du personnel sont qualifiés et d'autres pas;

— *taux maximum* : (90 et 100) si tous les membres du personnel sont qualifiés.

Toutefois, les autorités judiciaires ont de leur propre initiative, majoré ces montants qui s'élèvent à l'heure actuelle, en moyenne à 100 francs par jour dans les homes pour filles et à 103 francs dans les homes pour garçons.

Ces montants couvrent toutes les dépenses courantes d'entretien non compris les frais d'habillement qui restent à charge des jeunes travailleurs confiés à ces homes.

4e *Commission interministérielle pour l'étude du problème des taux d'entretien.*

Une commission interministérielle a été créée fin 1956 en vue de l'étude de l'ensemble du problème des taux d'entretien payés aux institutions privées à charge des pouvoirs publics.

Cette commission s'est réunie à de nombreuses reprises et a terminé ses travaux le 27 avril 1961. Elle a conclu qu'il convenait de fixer désormais les taux d'entretien alloués aux institutions privées et aux homes de semi-liberté suivant une méthode consistant à déterminer le prix de la journée d'entretien en se basant :

- a) pour toutes les dépenses autres que celles relatives au personnel, sur le coût estimé;
- b) pour les dépenses de personnel, sur le coût réel.

Le rapport de la Commission interministérielle est actuellement soumis à l'approbation du Ministre de la Justice et des autres Ministres intéressés (Santé Publique, Prévoyance Sociale, Education Nationale, Finances).

Enfin, on demande quelle est la composition du conseil de gestion et des cadres du Centre d'étude de la délinquance juvénile.

Le Ministre a fourni la réponse suivante :

1° Créé à Bruxelles en juillet 1957 sous les auspices et avec l'appui financier du Ministère de la Justice, le Centre d'étude de la délinquance juvénile est un organisme de recherche interuniversitaire constitué en association sans but lucratif (*Moniteur* du 10 août 1956). Son conseil d'administration comprend obligatoirement des représentants des écoles de criminologie des quatre universités, ainsi que deux fonctionnaires délégués par le Ministre de la Justice.

A l'heure actuelle, ce conseil est composé comme suit :

Président :

M. A. Doucy, Directeur de l'Institut de Sociologie de l'Université Libre de Bruxelles.

Vice-Présidents :

M. M. Dubois, Président de l'Union Belge des Juges des Enfants;

M. C. van der Bruggen, Maître de conférences à l'Université de Louvain.

Membres :

M. H. Bekaert, Professeur à l'Université Libre de Bruxelles;

M. J. Constant, Professeur à l'Université de Liège;

M. P. Cornil, Secrétaire Général du Ministère de la Justice;

Mlle G. de Bock, Chargé de cours à l'Université de Gand;

Mej. S. Huynen, Directeur van administratie van de Dienst voor kindbescherming;

Mevr. J. Jadot-Decroly, Doctor in de geneeskunde, Directrice van de geneeskundig-pedagogische kliniek van Brabant;

De heer Fl. Lox, kinderrechtter te Brussel;

Mej. A. Racine, Professor aan de Vrije Universiteit te Brussel;

Mevr. G. Raymond-Decharneux, Rechtter in de rechtbank van eerste aanleg te Luik;

2° overeenkomstig de beginselen van het moderne sociologisch onderzoek, telt de werkgroep deskundigen in verschillende vakken :

Wetenschappelijk Directeur :

Mej. A. Racine, Jurist en socioloog, Professor aan de Vrije Universiteit te Brussel.

Wetenschappelijk Secretaris :

Mevr. C. Somerhausen, Socioloog.

Psycholoog :

De heer Chr. Debuyst, Assistent aan de Universiteit te Leuven.

Onderzoeksgelastigden :

Mevr. G. Lejour, Maatschappelijke Assistente;

De heer G. Renard, Maatschappelijk Assistent.

Stenotypiste-secretaresse :

Mevr. T. Geniets.

Aan de regelmatige ploeg kunnen gelegenheidsmedewerkers toegevoegd worden, volgens de eisen van elk onderzoek.

Aan dit kader dient nog de conciërge-bode te worden toegevoegd.

Bij de oprichting van het centrum maakte het ambt van secretaris-generaal ook deel uit van dit kader; het werd door Mevr. L. de Bray, Ere-eerstaanwezende inspecteur bij het Ministerie van Justitie, bezet.

Mevr. de Bray, die de leeftijdsgrens had bereikt, werd in januari 1962 op pensioen gesteld.

Sedert zijn oprichting heeft het Studiecentrum voor Jeugdmisdadigheid voor een reeks publicaties in de twee talen gezorgd. Deze hebben veel succes geoogst, zowel in België als in het buitenland, waar zij zeer worden gewaardeerd.

Tijdens het dienstjaar 1961-1962 hebben drie nieuwe werken het licht gezien, zodat het aantal publicaties thans acht bedraagt.

Buiten de eigenlijke publicaties heeft het Centrum zich met andere, eveneens zeer waardevolle werken beziggehouden. Thans zijn er inderdaad verscheidene studies aan de gang en de uitslagen ervan zullen opgenomen worden in latere publicaties.

Bovendien hebben de verschillende leden van de werkgroep deelgenomen aan internationale en nationale vergaderingen die betrekking hadden op problemen van de misdadige jeugd. Zij hebben zelf verscheidene voordrachten gegeven en meerdere onderzoeken gepubliceerd.

Tijdens de maand mei 1962 heeft een Colloquium, dat gewijd was aan de « jeugddelinquentie en de school » een groot succes gekend.

Het past erop te wijzen dat de bedrijvigheden van het centrum gedeeltelijk belemmerd worden door de geringheid van de middelen waarover het beschikt. Aldus werd er besloten, steeds om reden van bezuiniging, het ambt van secretaris-generaal, dat vroeger bekleed werd door Mevr. de Bray, voorlopig af te schaffen.

Mlle S. Huynen, Directeur d'Administration de l'Office de la Protection de l'Enfance;

Mme J. Jadot-Decroly, Docteur en Médecine, Directrice de la Clinique médico-pédagogique du Brabant;

M. Fl. Lox, Juge des Enfants à Bruxelles;

Mlle A. Racine, Professeur à l'Université Libre de Bruxelles;

Mme G. Raymond-Decharneux, Juge au Tribunal de 1re Instance de Liège.

2° Conformément aux principes de la recherche sociologique moderne, l'équipe de travail réunit des spécialistes de différentes disciplines :

Directeur Scientifique :

Mlle A. Racine, Juriste et sociologue, Professeur à l'Université Libre de Bruxelles.

Secrétaire Scientifique :

Mme C. Somerhausen, Sociologue.

Psychologue :

M. Ch. Debuyst, Assistant à l'Université de Louvain.

Chargés d'enquêtes :

Mme G. Lejour, Assistante sociale;

M. G. Renard, Assistant social.

Secrétaire sténo-dactylographe :

Mme T. Geniets.

A l'équipe régulière peuvent s'adjoindre des collaborateurs occasionnels, suivant les besoins de chaque recherche.

A ce cadre, il faut ajouter l'huissier-conciërge.

Lors de la création du centre, son cadre comportait également la fonction de secrétaire général, poste occupé par Mme L. de Bray, Inspectrice principale honoraire au Ministère de la Justice.

Mme de Bray, ayant atteint la limite d'âge, a été mise à la retraite en janvier 1962.

Depuis sa création le Centre d'Etude de la Délinquance Juvenile a assuré une série de publications dans les deux langues. Elles ont obtenu un succès considérable tant en Belgique qu'à l'étranger où elles sont fort appréciées.

Pendant l'exercice 1961-1962, trois nouveaux ouvrages ont vu le jour, de sorte que le total des publications se trouve ainsi porté à huit.

En dehors des publications proprement dites, le Centre s'est occupé d'autres travaux très importants. En effet, il y a plusieurs études en cours dont les résultats seront consignés dans des publications ultérieures.

En outre, les différents membres du groupe de travail ont assisté à des réunions internationales et nationales ayant trait aux problèmes de l'enfance délinquante. Ils ont eux-mêmes donné plusieurs conférences et publié plusieurs enquêtes.

Au mois de mai 1962, un Colloque consacré à « la délinquance juvenile et l'école » a remporté un très grand succès.

Il convient de remarquer que les activités du Centre sont paralysées en partie par la modicité des moyens dont il dispose. Ainsi, il a été décidé, toujours pour des raisons d'économie, de supprimer provisoirement le poste de secrétaire général, jadis occupé par Mme de Bray.

Ten einde de uitbreiding van de werkzaamheden van het Centrum en van zijn contacten met het buitenland mogelijk te maken, werd in een verhoging van de begroting met 500.000 frank voorzien.

E. — *Wet op het sociaal verweer.*

Sommige leden hebben hun ongerustheid uitgedrukt betreffende sommige treurige gevolgen van de wet op het sociaal verweer. Men heeft gewezen op verschillende gevallen waarbij de betrokkenen enkele dagen na hun vrijlating een nieuw misdrijf pleegden. Een lid vroeg zich af of het wel verantwoord was dat de wet op het sociaal verweer zou worden toegepast in uiterst zware gevallen die de openbare opinie geschokt hebben.

De Minister antwoordde dat er natuurlijk geen verband mag gezocht worden tussen de aard van het misdrijf en de al dan niet toepassing van de wet op het sociaal verweer.

Het is niet omdat een misdrijf afschuwelijk is, dat a priori de wet op het sociaal verweer op de dader niet zou kunnen worden toegepast. Anderzijds gaf de Minister toe dat de wet moet worden verbeterd en hij merkte op dat het ontwerp dienaangaande thans door de Senaat wordt onderzocht (zie doc. Senaat n° 514 d.d. 2-9-1960; verslag Mevr. Vandervelde n° 127 van 6 februari 1962).

F. — *Necropsie*

Een lid heeft verklaard dat op lijken dikwijls lijkschouwingen verricht worden met een wetenschappelijk doel, zonder machtiging van het parket en van de familie. Hij vroeg zich af of hier geen reglementering zou dienen tussen te komen. Dit is reeds in Duitsland en in Frankrijk gebeurd. In de Angelsaksische landen wordt een systeem van voorafgaandelijke machtiging toegepast, d.w.z. dat sommige personen op voorhand gedurende hun leven, zich akkoord verklaren dat hun lijk voor wetenschappelijke doeleinden zou worden gebruikt.

De Minister heeft het volgend antwoord verstrekt :

De in België toegepaste praktijk inzake necropsie berust op de stilzwijgende toestemming van de familie en op het ontbreken van de noodzaak om tot een gerechtelijke autopsie over te gaan.

Met dit doel werd op het Departement van Justitie een dossier aangelegd; daarin komen een studie voor van vergelijkende wetgeving alsmede de adviezen van de procureurs-generaal, die overigens eenparig tot het besluit kwamen dat een wettelijk ingrijpen ter zake niet wenselijk is.

De Minister meent nochtans dat men er goed zou aan doen op dit gebied een wet uit te vaardigen om het recht van de overledene en zijn familie te bepalen evenals de voorwaarden onder welke tot necropsie mag worden overgegaan.

Hij voegt eraan toe dat hij niet zal nalaten de Commissie op de hoogte te brengen van zijn voornemens.

G. — *Voorwaardelijke invrijheidstelling.*

De uitgebrachte bezwaren zijn van tweeërlei aard :

1° gebrek aan doeltreffendheid van de instanties die advies moeten uitbrengen over de wenselijkheid van een maatregel van voorlopige invrijheidstelling ten gunste van een veroordeelde;

2° te trage procedure inzake voorlopige invrijheidstelling.

Ten einde die nadelen te verhelpen werd besloten, bij wijze van proef, enerzijds twee rondreizende commissies op te richten en, anderzijds, het verloop van de formaliteiten die opgelegd worden door artikel 5 van de wet van 31 mei 1888 op de voorwaardelijke invrijheidstelling te wijzigen.

Afin de permettre le développement des travaux du Centre et ses contacts avec l'étranger, il y a été prévu une augmentation de budget de 500.000 francs.

E. — *Loi sur la défense sociale.*

Plusieurs membres s'inquiètent de certaines conséquences regrettables de la loi sur la défense sociale. On cite divers cas où les intéressés ont commis un nouveau délit, quelques jours après leur mise en liberté. Un membre se demande s'il y avait lieu d'appliquer la loi sur la défense sociale dans des cas extrêmement graves qui ont bouleversé l'opinion publique.

Le Ministre répond qu'on ne peut établir une relation quelconque entre la nature du délit et l'application ou la non-application de la loi sur la défense sociale.

Ce n'est pas en raison du caractère odieux d'un crime qu'on devrait refuser a priori à l'auteur l'application de la loi sur la défense sociale. Mais le Ministre a d'autre part admis que la loi devait être adaptée et il a ajouté que le projet traitant de cette matière est actuellement en discussion au Sénat (voir Doc. Sénat, n° 514, du 2 septembre 1960 et le rapport de Mme Vandervelde, n° 127 du 6 février 1962).

F. — *Nécropsie.*

Un membre a déclaré que souvent la nécropsie est pratiquée sur des cadavres dans un but scientifique, sans l'autorisation du parquet et de la famille. Il se demande si une réglementation ne devrait pas être établie en la matière. Une telle réglementation existe déjà en Allemagne et en France. Dans les pays anglo-saxons un système d'autorisation préalable est appliqué, c'est-à-dire que certaines personnes se déclarent d'accord d'avance et de leur vivant pour que leur dépouille mortelle soit utilisée à des fins scientifiques.

Le Ministre a répondu comme suit :

Les pratiques suivies en Belgique en ce qui concerne la nécropsie se fondent sur le consentement implicite des familles et l'absence de nécessité de recourir à une autopsie judiciaire.

Un dossier est constitué à cet effet au Département de la Justice; il comporte une étude des législations comparées et les avis des Procureurs Généraux, concluant d'ailleurs unanimement à l'inopportunité d'une législation en la matière.

Toutefois le Ministre est d'avis qu'il serait bon de légiférer en la matière pour établir avec certitude d'une part, le droit du défunt et de sa famille, d'autre part, les conditions dans lesquelles la nécropsie pourrait avoir lieu.

Le Ministre a déclaré qu'il ne manquerait pas d'aviser la Commission des conclusions auxquelles il aura abouti.

G. — *Libération conditionnelle.*

Les objections formulées sont de deux ordres :

1° manque d'efficacité des instances appelées à donner des avis sur l'opportunité d'une mesure de libération conditionnelle en faveur d'un condamné;

2° procédure de libération conditionnelle trop lente.

Pour remédier à ces inconvénients, il a été décidé, à titre expérimental, de créer, d'une part, deux commissions itinérantes et d'autre part, de modifier le processus des formalités imposées par l'article 5 de la loi du 31 mai 1888 établissant la libération conditionnelle.

In het nieuwe systeem dat wordt geëxperimenteerd zal één rondreizende commissie in de plaats van de Centrale Dienst komen.

Deze Commissie biedt als voordeel, vanwege haar samenstelling, dat zij de adviezen die in de verschillende stadia van de procedure gegeven werden kan vergelijken en dat zij de gevallen, die haar voorgelegd worden, tegensprekelijk kan onderzoeken.

Haar rol zou er dus in bestaan de vroeger uitgebrachte adviezen met mekaar in overeenstemming te brengen door zich, bij stemmenmeerderheid, uit te spreken over de beslissing, die aan de Minister zal worden voorgelegd.

Wat de bespoediging van de procedure betreft werden er onderrichtingen verstrekt aan de parketten en aan de directeurs van de gevangenissen, waardoor het mogelijk wordt, dank zij een gelijktijdige en niet meer opeenvolgende vraag om adviezen, 15 dagen tot een maand tijd te winnen.

H. — Hervorming van de strafprocedure.

De benoeming van de Koninklijke Commissaris voor de hervorming van de rechtspleging in strafzaken, vond een lid, mag geen voorwendsel zijn om sommige zeer dringende hervormingen in te voeren. Hij vroeg opnieuw de aandacht voor het vraagstuk van de burgemeesters die ambtenaar zijn van het Openbaar Ministerie. Er bestaan soms hopeloze toestanden in sommige politierechtbanken, tengevolge van het feit dat onbekwame burgemeesters dit ambt waarnemen. Het zou hoogst nodig zijn dat een magistraat van het parket deze taak zou waarnemen.

De Minister antwoordde dat deze kwestie zal geregeld worden bij de rechterlijke hervorming en dat zal worden voorgesteld dat, inzake het ambt van openbaar ministerie bij de politierechtbanken, de Procureur des Konings bevoegd zou worden.

Hetzelfde lid heeft ook de werking van het Assisenhof becommenteerd, en gewezen op het groot aantal vrijspraken, die door de Assisenhoven, soms tegen de bekentenissen van de verdachten in, uitgesproken worden.

Het lid heeft de volgende statistiek medegedeeld :

in 1958 : 3 vrijspraken op 31 processen;
in 1959 : 7 vrijspraken op 39 processen;
in 1960 : 4 vrijspraken op 30 processen;
in 1961 : 7 vrijspraken op 22 processen.

Hij is van oordeel dat de Assisenhoven dienen te worden afgeschaft.

De Minister beperkt zich ertoe vast te stellen dat de jury een instelling is die toelaat aan leken, zich uit te spreken over de schuld van zekere verdachten, hetzij bij uitsluiting, hetzij samen met beroepsmagistraten.

De antwoorden van de jury moeten beschouwd worden als antwoorden die gegeven worden door de openbare opinie zelf in het kader van onze wetgeving.

De vraag die zich dus stelt is niet te weten of de vrijspraken ja dan neen beantwoorden aan de idee die wij hebben over de rechtvaardigheid, maar wel te weten of de jury al dan niet moet behouden worden.

Het is ontegensprekelijk dat een dergelijke vraag buiten het kader valt van de politiek die door de Minister van Justitie wordt gevoerd.

In verband met het Hof van Assisen heeft een lid gewezen op het naar zijn oordeel gebrekkig statuut van de griffiers bij deze Hoven. Deze hebben bijzondere kosten van kleding en moeten dikwijls zwaar bijkomend werk verrich-

Dans le nouveau système expérimenté, une seule Commission itinérante se substitue au service de l'Administration Centrale.

Cette Commission offre l'avantage de par sa composition de confronter les avis donnés aux différents stades de la procédure et d'examiner contradictoirement les cas qui lui sont soumis.

Son rôle serait donc de mettre en concordance les avis émis au préalable en se prononçant à la majorité des voix sur la proposition à soumettre, pour décision, au Ministre.

En ce qui concerne l'accélération de la procédure, des instructions ont été données au parquets et aux directeurs de prison permettant ainsi de réaliser un gain de temps de 15 jours à un mois en demandant les avis simultanément et non successivement.

H. — Réforme de la procédure pénale.

Un membre estime que la désignation d'un Commissaire royal à la réforme de la procédure pénale ne peut servir de prétexte pour ne pas instaurer certaines réformes très urgentes. Il attire à nouveau l'attention sur le problème des bourgmestres qui remplissent les fonctions d'officier du ministère public. Dans certains tribunaux de police règnent des situations catastrophiques du fait que cette fonction est remplie par des bourgmestres incompetents. Il est urgent de confier cette tâche à un magistrat du parquet.

Le Ministre répond que cette question sera réglée lors de la réforme judiciaire et qu'il sera proposé d'étendre la compétence du procureur du Roi en ce qui concerne le ministère public près les tribunaux de police.

Le même membre critique également le fonctionnement de la Cour d'assises, en soulignant le grand nombre d'acquittements prononcés par les Cours d'assises, parfois même contre les aveux des accusés.

Le membre a fourni la statistique suivante :

en 1958 : 3 acquittements sur 31 procès;
en 1959 : 7 acquittements sur 39 procès;
en 1960 : 4 acquittements sur 30 procès;
en 1961 : 7 acquittements sur 22 procès.

Il estime que les Cours d'assises devraient être supprimées.

Le Ministre se borne à constater que le jury est une institution qui permet à des profanes de se prononcer sur la culpabilité de certains inculpés soit à l'exclusion, soit avec le concours de magistrats professionnels.

Les réponses du jury doivent être considérées comme des réponses données par l'opinion publique elle-même dans le cadre de notre législation.

La question qui se pose est donc non de savoir si les acquittements répondent ou non à l'idée que nous nous faisons de la justice, mais bien de savoir si le jury doit être maintenu ou non.

Il est évident que pareille question déborde du cadre de la politique menée par le Ministre de la Justice.

A propos de la Cour d'assises, un membre a signalé certaines lacunes dans le statut des greffiers auprès de ces Cours. Ces derniers ont des frais d'habillement et ils sont souvent astreints à des travaux supplémentaires considé-

ten. Zij vragen, geassimileerd te worden met de griffiers-diensthoofden.

De Minister achtte deze vraag van de betrokken griffiers totaal ongegrond.

I. — Genaderecht.

Een lid is terug gekomen op de kwestie of het genadeverzoek al dan niet schorsend is. Volgens een omzendbrief van 25 juli 1902 kan het indienen van een genadeverzoek een schorsend karakter hebben en in de praktijk onderwerpen zich praktisch alle parketten aan de voorschriften van deze omzendbrief wanneer het gaat over genadeverzoeken in verband met uitgesproken minieme gevangenisstraffen.

Wanneer echter een genadeverzoek ingediend wordt om genade te bekomen van de door een vonnis opgelopen onbekwaamheid, dan storen de parketten zich niet aan dat genadeverzoek en het blijkt uit een arrest van het Hof van Cassatie van 8 mei 1961 dat uit geen wetsbepaling kan afgeleid worden dat een verzoekschrift om genade voor gevolg zou hebben de uitvoering van een uitgesproken verval te schorsen en dat zulk gevolg uit een ministerieel besluit niet kan spruiten.

De Minister heeft als volgt geantwoord :

Voor de gevangenisstraffen schorst een genadeverzoek, dat ingediend werd binnen vijftien dagen die volgen op de dag waarop de veroordeling in kracht van gewijsde is gegaan, de tenuitvoerlegging van straf tot de koninklijke beslissing, voor zover :

- a) de straf of, indien verscheidene straffen werden uitgesproken, elke straf minder dan zes maanden bedraagt;
- b) de verzoeker in vrijheid is.

Het parket kan evenwel de straf doen uitvoeren indien ernstige en uitzonderlijke omstandigheden dit vereisen of indien de verjaring niet ver meer af is.

Wat de geldboeten betreft, schorst ieder genadeverzoek dat een geldboete tot voorwerp heeft, de tenuitvoerlegging ervan voor zover het verzoekschrift ingediend werd binnen twee maanden die volgen op het arrest of het vonnis, indien het op tegenspraak is gewezen, of de betekening, indien het bij verstek is gewezen.

Wat de vervallenverklaringen van het recht een voertuig te besturen betreft, heeft het genadeverzoek geen schorsend gevolg.

Dit wordt nader omschreven door de circulaires van de procureurs-generaal bij de Hoven van beroep te Brussel, Luik en Gent, respectievelijk gedagtekend 22 juli 1959, 23 september 1959 en 29 juli 1959.

Een schorsend gevolg toekennen aan het genadeverzoek wat betreft de vervallenverklaringen van het recht een voertuig te besturen zou indruisen tegen de ganse opzet van de wet van 15 april 1958 die ertoe strekt een doeltreffende en snelle beteugeling te verzekeren van alle verkeersmisdrijven.

J. — Maatschappelijke assistenten.

Men heeft gevraagd of de examens voor maatschappelijke assistenten bij het Departement van Justitie niet beter zouden plaats hebben in het kader van de onderwijsinstellingen zelf, liever dan vóór een examencommissie waar de kandidaten te veel worden beoordeeld naar de levensbeschouwing van de scholen waaruit ze komen.

rables. Ils demandent à être assimilés aux greffiers-chefs de service.

Le Ministre considère cette revendication des greffiers comme dénuée de tout fondement.

I. — Droit de grâce.

Un membre est revenu sur la question de savoir si le recours en grâce est suspensif. D'après une circulaire du 25 juillet 1902, l'introduction d'un recours en grâce peut avoir un caractère suspensif et pratiquement presque tous les parquets se conforment aux prescriptions de cette circulaire lorsqu'il s'agit de recours en grâce se rapportant à de petites peines d'emprisonnement.

Toutefois, lorsqu'un recours en grâce est introduit afin d'obtenir la grâce pour une incapacité encourue à la suite d'un jugement, les parquets ne tiennent aucun compte de ce recours en grâce, et il résulte d'un arrêt de la Cour de Cassation du 8 mai 1961 qu'il ne peut être déduit d'aucune disposition légale qu'un recours en grâce aurait pour effet de suspendre l'exécution d'une incapacité prononcée et qu'un tel effet ne peut résulter d'une décision ministérielle.

Le Ministre a répondu comme suit :

Pour les peines d'emprisonnement, un recours en grâce introduit dans la quinzaine qui suit le jour où la condamnation a acquis force de chose jugée est suspensif de l'exécution de la peine jusqu'à décision royale pour autant que :

- a) la peine ou, s'il en a été prononcé plusieurs, chacune d'elles, soit inférieure à six mois;
- b) le requérant soit en liberté.

Toutefois, le parquet peut faire exécuter la peine si des circonstances graves et exceptionnelles l'exigent ou en cas d'imminence de la prescription.

En ce qui concerne les amendes, tout recours en grâce ayant pour objet une peine d'amende suspend l'exécution de celle-ci pour autant que la requête soit introduite dans les deux mois à dater de l'arrêt ou du jugement, s'il est contradictoire, ou de sa signification, s'il est par défaut.

Quant aux déchéances du droit de conduire, le recours en grâce n'a aucun effet suspensif.

Ceci est précisé par les circulaires des procureurs généraux près les cours d'appel de Bruxelles, de Liège et de Gand, respectivement en date des 22 juillet 1959, 23 septembre 1959 et 29 juillet 1959.

Reconnaître un effet suspensif au recours en grâce en ce qui concerne les déchéances du droit de conduire, serait aller à l'encontre de toute l'économie de la loi du 15 avril 1958 qui tend à assurer une répression efficace et rapide des manquements en matière de roulage.

J. — Assistants sociaux.

On a demandé s'il ne vaudrait pas mieux organiser les examens pour les assistants sociaux du Département de la Justice de préférence dans le cadre des établissements d'enseignement plutôt que devant un jury central, où, trop souvent, on juge les candidats d'après les conceptions philosophiques des écoles qu'ils ont fréquentées.

De Minister antwoordde als volgt :

De artikelen 20 en 21 van het koninklijk besluit van 28 februari 1952 (koninklijk besluit tot regeling van het maatschappelijk dienstbetoon) voorzien in deze kwestie.

Zij bepalen dat de scholen voor maatschappelijk dienstbetoon niet gemachtigd zijn om zelf het eindexamen noch het tweede overgangsexamen te organiseren. Dit is de taak van een examencommissie.

Drie scholen voor maatschappelijk dienstbetoon echter, met name die van Bergen, Kortrijk en Brussel, zijn aan deze verplichting niet onderworpen, omdat zij afhangen van het Ministerie van Nationale Opvoeding en Cultuur.

De door deze scholen afgeleverde diploma's hebben dezelfde waarde als degene, die door de centrale examencommissie van het Ministerie van Justitie worden uitgereikt.

Bovendien wordt het tweede overgangsexamen reeds sedert enkele jaren voor een schooljury georganiseerd, zoals dit het geval is met het eerstejaarsexamen.

De vraag werd gesteld of men de centrale examencommissie diende af te schaffen om deze door schooljury's te vervangen.

Een commissie samengesteld uit al de directeurs van de scholen voor maatschappelijk dienstbetoon werd met de studie van dit probleem belast. Zij hield haar laatste vergadering op 10 oktober 1962.

Het verslag zal toegezonden worden aan de Hoge Raad voor het Onderwijs van het maatschappelijk dienstbetoon.

Na onderzoek van dit probleem zal de Hoge Raad het dossier samen met zijn advies aan de Minister overmaken.

III. — Vraagstukken van burgerlijk recht.

Huwelijksvermogensrecht.

Met de afschaffing van de onbekwaamheid van de gehuwde vrouw dient ook het huwelijksvermogenstelsel in ons land grondig gewijzigd te worden.

Het huidige stelsel van gemeenschap van roerende goederen en van aanwinsten wordt te ingewikkeld genoemd omdat er soms tot drie vermogens naast mekaar bestaan en onrechtvaardig omdat in feite de man alleen de macht over de goederen uitoefent.

Verskillende voorstellen werden gedaan en bij Regentsbesluit van 14 mei 1948 werd een studiec ommissie opgericht voorgezeten door Procureur-Generaal R. Hayoit de Thermicourt.

Een belangwekkend overzicht van het vraagstuk vindt men vervat in de studie « De Hervorming van Huwelijksstelsels in België » van de hand van de heer G. Baeteman, verschenen in het *Rechtskundig Weekblad*, 1960-1961, kol. 1997 en vlg.

Er weze aan herinnerd dat op het parlementair plan verschillende voorstellen werden neergelegd, met name dit van Mevr. Blume (Parl. Stuk Kamer, 1948-1949, n° 207, en B. Z. 1949, n° 12) door Mevr. Groesser-Schroyens overgenomen (Parl. Stuk Kamer, B. Z. 1954, n° 10) en dit van Mevr. Ciselet (Parl. Stuk Senaat, B. Z. 1954, n° 12).

In de studiec ommissie heeft de meerderheid het stelsel van het wetsvoorstel Ciselet mits zekere wijzigingen aanvaard doch de minderheid heeft een ander voorontwerp uitgewerkt.

De Minister heeft twee ontwerpen gevonden op het Departement :

— een ontwerp Lilar, hetwelk het ontwerp Ciselet overneemt, zijnde een stelsel van scheiding van goederen,

Le Ministre a répondu comme suit :

Les articles 20 et 21 de l'arrêté royal du 28 février 1952 (arrêté royal organique du service social) régissent la matière.

Ils stipulent que les écoles de service social ne sont pas habilitées à organiser elles-mêmes l'examen de fin d'études ni le deuxième examen de passage. Un jury central doit le faire.

Toutefois, trois écoles de service social celle de Mons, de Courtrai et de Bruxelles, ne sont pas soumises à cette obligation, car elle dépendent du Ministère de l'Education Nationale et de la Culture.

Les diplômes que ces écoles délivrent ont la même valeur que ceux délivrés par le jury central du Ministère de la Justice.

D'autre part, le deuxième examen de passage est organisé depuis quelques années déjà devant un jury d'école, comme pour l'examen de première année.

On s'est demandé s'il y avait lieu de supprimer le jury central et de le remplacer par des jury's d'école.

Une commission composée de tous les directeurs des écoles de service social a été chargée d'étudier ce problème. Sa dernière réunion a eu lieu le 10 octobre 1962.

Le rapport va être transmis au Conseil Supérieur de l'Enseignement du Service social.

Après avoir examiné le problème, cette dernière instance soumettra ensuite le dossier avec son avis au Ministre.

III. — Problèmes de droit civil.

Régime matrimonial.

Après la suppression de l'incapacité de la femme mariée, il convient de modifier radicalement le régime matrimonial en vigueur.

Le régime actuel de la communauté des biens meubles et des acquêts est réputé trop compliqué, parce qu'on se trouve parfois devant trois biens juxtaposés, et injuste parce qu'en fait l'homme exerce seul son pouvoir sur les biens.

Diverses propositions ont été faites et, par arrêté du Régent du 14 mai 1948, une commission d'étude a été créée, présidée par le procureur général R. Hayoit de Thermicourt.

L'étude que M. Baeteman a consacrée à cette question et qui est publiée dans le *Rechtskundig Weekblad*, 1960-1961, col. 1997 et suiv.; sous le titre « De Hervorming van Huwelijksstelsels in België », constitue une intéressante vue d'ensemble de ce problème.

Signalons que diverses propositions ont été déposées au Parlement, notamment celle de Mme Blume (Doc. parl., Chambre, 1948-49, n° 207 et S.E. 1949, n° 12), reprise par Mme Groesser-Schroyens (Doc. parl., Chambre, S.E. 1954, n° 10) et celle de Mme Ciselet (Doc. parl., Sénat, S.E. 1954, n° 12).

La majorité de la commission d'étude s'est ralliée, moyennant certaines modifications, au régime de la proposition de loi Ciselet, mais la minorité a élaboré un autre avant-projet.

Le Ministre a trouvé deux projets au Département :

— un projet Lilar, qui reprend la proposition Ciselet, soit un régime de séparation des biens dans lequel les

waarin de verschillende patrimonien op het ogenblik van de ontbinding van het huwelijk in gemeenschap worden gebracht. De voornaamste opwerping tegen dit stelsel is, dat de scheiding van goederen niet beantwoordt aan de traditie in ons land, en moeilijke problemen stelt in verband met de rekeningen tussen de echtgenoten;

— een ontwerp Merchiers, dat er in bestaat de bestaande goederengemeenschap aan te passen. Tegen dit stelsel dient te worden ingebracht dat het niet de volledige gelijkheid tussen man en vrouw verwezenlijkt.

Sinds de Minister op het departement is, heeft hij een groot aantal ontwerpen en voorstellen bestudeerd, in de hoop aldus tot een systeem te komen dat enerzijds aan onze tradities zou moeten beantwoorden, doch anderzijds ook op een betrekkelijk eenvoudige manier, de gelijkheid tussen man en vrouw in de huwelijksgemeenschap zou moeten verwezenlijken.

Hij hoopt dit doel te kunnen bereiken doch het is hem nog niet mogelijk een termijn hiervoor te stellen.

IV. — Openbare erediensten.

Een lid heeft gevraagd hoever de kwestie gevorderd is van de herziening der wedden van de clerus. De Minister heeft bevestigd dat de revalorisatie van deze wedden zal samengaan met deze van de wedden van de speciale korpsen.

V. — Eenmaking van het recht.

De Minister is ook ondervraagd geworden door een lid over de resultaten van de opeenvolgende conferenties van de Ministers van Justitie van de landen van de Raad van Europa.

De Minister heeft er aan herinnerd dat de Raad aanbevelingen treft die de Ministers van Justitie zich verbinden over te maken aan hun respectieve collega's van Buitenlandse Zaken. Zo werden er resoluties aangenomen die bij voorbeeld betrekking hadden op de rechten van de gevangenen of ook op de samenwerking aan de uitvoering van de voorwaardelijke invrijheidstellingen of van probatiemaatregelen.

VI. — Hervorming van de rechtsstudies.

Een lid heeft de aandacht van de Minister gevestigd op een onlangs verschenen verslag over de hervorming van de rechtsstudies in België, dat door studenten in de Rechten van de vier Universiteiten opgesteld werd en opbouwende voorstellen bevat voor de noodzakelijke revalorisatie van deze studies.

De Minister heeft geantwoord dat hij van dit verslag kennis genomen heeft en op een paar detailpunten na, volkomen instemt met de in dat verslag geformuleerde voorstellen.

Hij verheugt zich over het feit dat deze studie door studenten ondernomen werd en dat dezen met alle antecedenten ter zake (praeadviezen van hoogleraars, wetenschappelijke geschriften, enz.) rekening gehouden hebben. Deze methode heeft opmerkelijke resultaten opgeleverd. De Minister is van oordeel dat het verslag een stevige basis vormt voor initiatieven die door de Minister van Nationale Opvoeding en Cultuur moeten worden genomen.

divers patrimoines sont mis en commun au moment de la dissolution du mariage. L'objection principale contre ce régime est que la séparation des biens ne répond pas à la tradition de notre pays et qu'elle pose des problèmes difficiles quant aux comptes entre les conjoints;

— un projet Merchiers, qui consiste à adopter la communauté de biens. A ce régime on peut objecter qu'il ne réalise pas l'égalité complète entre l'homme et la femme.

Depuis qu'il est au département, le Ministre a étudié un grand nombre de projets et de propositions dans l'espoir d'arriver à un système qui, tout en respectant nos traditions, réalise de manière relativement simple, l'égalité de l'homme et de la femme dans la communauté conjugale.

Il espère pouvoir arriver à ses fins sans qu'il soit possible cependant de fixer à cet égard aucun délai.

IV. — Cultes publics.

Un membre demande où en est la question de la révision des traitements du clergé. Le Ministre a déclaré que la revalorisation de ces traitements coïncidera avec celle des traitements des corps spéciaux.

V. — Unification du droit.

Un membre a interrogé le Ministre sur les résultats des conférences successives des Ministres de la Justice des pays du Conseil de l'Europe.

Le Ministre rappelle que le Conseil fait des recommandations que les Ministres de la Justice s'engagent à transmettre à leurs collègues des Affaires étrangères respectifs. C'est ainsi qu'ont été adoptées des résolutions portant par exemple sur les droits des détenus ou encore sur la coopération à l'exécution des libérations conditionnelles ou des mesures de probation.

VI. — Réforme de l'étude du droit.

Un membre a signalé au Ministre le rapport récemment paru et consacré à la réforme de l'étude du droit en Belgique. Ce rapport, établi par des étudiants en droit des quatre Universités, contient des propositions constructives en vue de la revalorisation indispensable des études en question.

Le Ministre a répondu qu'il avait pris connaissance de ce rapport et qu'il se ralliait, à quelques détails près, aux propositions qui y sont formulées.

Il se félicite que cette étude ait été entreprise par des étudiants en droit et que ceux-ci aient tenu compte de tous les antécédents en la matière (avis préalables de professeurs d'universités, publications scientifiques, etc.). Cette méthode a abouti à des résultats remarquables. Le Ministre estime que le rapport constitue une base solide en vue d'initiatives qui devraient être prises par le Ministre de l'Education Nationale et de la Culture.

VII. — Onderzoek van de amendementen en stemming over de begroting.

De heer Herbiet heeft ter vergadering van 5 december 1962 een amendement ingediend op Sectie I, artikel 3-1° en op Sectie II, artikel 3-1° en 2° van de tabel (zie Stuk n° 4-VII/2).

Het doel van dit amendement wordt zeer duidelijk toegelicht door de auteur zelf. Deze heeft inzonderheid de nadruk gelegd op het feit dat de bijkomende achterstallige wedden ten bedrage van 45.760.000 frank, die hij voor de magistraten wil doen uittrekken, aan deze laatsten verschuldigd zijn krachtens de wet zelf, met name krachtens artikel 230 van de wet op de rechterlijke inrichting (wet van 31 juli 1952). Luidens deze bepaling worden de uitkeringen die bij de wedde komen *in dezelfde mate en onder dezelfde voorwaarden* aan de magistraten van de rechterlijke macht verleend als aan de leden van het administratief personeel. Artikel 238 bepaalt hetzelfde ten aanzien van de griffiers.

Deze aangelegenheid werd in de bevoegde Senaatscommissie reeds uitvoerig besproken (cf. interimverslag van de heer Van Hemelrijck, n° 250, zitting 1961-1962). De heer Herbiet heeft eraan herinnerd dat de Regering voor de Senaatscommissie de rechtvaardigheid van zijn standpunt erkend heeft: « Ter vergadering van 10 mei 1962 heeft de Regering verklaard dat zij van oordeel was te moeten aannemen dat de beginselen, neergelegd in de wet van 31 juli 1952 beschouwd dienden te worden *als toepasselijk op de magistraten* en dat het derhalve overbodig leek een nieuwe wet tot stand te brengen. » (cf. Interimverslag, p. 4).

De heer Minister van Justitie heeft voor de Commissie dit standpunt bevestigd, doch heeft eraan herinnerd dat de Regering voor de Senaatscommissie voor wat betreft de achterstallige wedden voor 1961 geen verbintenissen aangegaan had.

De heren Minister van Financiën en Minister, adjunct voor Financiën, hebben voor de Commissie insgelijks hun standpunt verdedigd.

Zij hebben de verwerping van het amendement gevraagd.

Zij hebben in de eerste plaats betoogd dat bedoelde achterstallige wedden niet de bijkomende uitkeringen uitmaken die door artikelen 230 en 238 van de wet op de rechterlijke inrichting bedoeld zijn.

Bedoelde voorschotten moeten worden gezien in het kader van een structurele wijziging van de barema's. Wegens bestaande discriminaties tussen leden van het administratief personeel en leden van de rechterlijke orde die in dezelfde diensten werkzaam zijn, heeft de Regering erin toegestaan ook aan de magistraten en griffiers een voorschot van maximum 10 % te verlenen vanaf 1 januari 1962. Dit gebeurde bij koninklijk besluit van 26 juni 1962 (*Staatsblad* van 28 juni 1962).

Er bestaat echter geen verplichting voor het jaar 1961. Dit werd zelfs destijds door de Minister van Justitie Lilar erkend.

De Ministers hebben dan budgettaire redenen ingeroepen.

De Regering heeft reeds een belangrijke stap gezet met de revalorisatie van het openbaar ambt, de bijzondere korpsen inbegrepen, vanaf 1 juli 1962 te decreteren. Een toelage ten voordele van de magistraten zou onvermijdelijk andere toegevingen ten voordele van de gepensioneerden van de rechterlijke orde, de Raad van State (cf. art. 5, lid 2 van de wet van 5 april 1955), de universiteitsprofessoren, de militaire school en de leden van de onderwijzende korpsen meebrengen.

De heer Herbiet, indiener van het amendement, en verscheidene woordvoerders uit alle politieke groepen in de

VII. — Examen des amendements et vote sur le budget.

Lors de la réunion du 5 décembre 1962, M. Herbiet a présenté un amendement à l'art. 3, 1° de la section I et à l'art. 3, 1° et 2° de la section II du tableau (voir Doc. n° 4-VII/2).

L'auteur de l'amendement en explique clairement l'objet. Il a fait ressortir, en particulier, que les arriérés de traitement pour 1961, s'élevant à 45.760.000 francs, qu'il veut faire inscrire au budget pour les magistrats, sont dus à ces derniers de par la loi même, notamment en vertu de l'article 230 de la loi sur l'organisation judiciaire (loi du 31 juillet 1952). Aux termes de cette disposition, les rétributions complémentaires de traitement sont attribuées aux magistrats de l'ordre judiciaire *dans la même mesure et dans les mêmes conditions* qu'aux membres du personnel administratif. L'article 238 prévoit la même mesure en faveur des greffiers.

La Commission de la Justice du Sénat a déjà examiné à fond cette question (voir le rapport intérimaire de M. Van Hemelrijck, Doc. n° 250, session 1961-1962). M. Herbiet a rappelé que devant la Commission du Sénat, le Gouvernement a reconnu le bien fondé de son point de vue: « A la séance du 10 mai 1962, le Gouvernement a déclaré qu'il estimait pouvoir reconnaître que les principes établis par la loi du 31 juillet 1952 pouvaient être considérés comme *applicables aux magistrats* et qu'il paraissait dès lors superflu de légiférer; ... » (Voir rapport intérimaire, p. 4).

M. le Ministre de la Justice a confirmé cette manière de voir devant la Commission, mais a rappelé que le Gouvernement n'a pas pris d'engagement devant la Commission du Sénat en ce qui concerne les arriérés de traitement pour 1961.

Le Ministre des Finances et le Ministre, Adjoint aux Finances, ont également défendu leur point de vue devant la Commission.

Ils ont demandé le rejet de l'amendement.

Ils ont démontrés tout d'abord que ces arriérés de traitement ne constituent par les rétributions complémentaires visées aux articles 230 et 238 de la loi sur l'organisation judiciaire.

Les avances en question doivent être considérées dans le cadre de la modification structurelle des barèmes. A cause des discriminations existant entre membres du personnel administratif et membres de l'ordre judiciaire qui sont occupés dans les mêmes services, le Gouvernement a consenti à octroyer également aux magistrats et aux greffiers une avance de 10 % ou plus à partir du 1er janvier 1962. Ceci a été réalisé par l'arrêté royal du 26 juin 1962 (*Moniteur* du 28 juin 1962).

Il n'y a cependant aucune obligation pour l'année 1961. Ceci a même été reconnu à ce moment par le Ministre de la Justice, M. Lilar.

Les Ministres ont ensuite invoqué des raisons d'ordre budgétaire.

Le Gouvernement a déjà fait un pas important en créant la revalorisation de la fonction publique, y compris celles des corps spéciaux, à partir du 1er juillet 1962. Une concession en faveur des magistrats entraînerait inévitablement d'autres concessions en faveur des pensionnés de l'ordre judiciaire, du Conseil d'Etat (voir art. 5, alinéa 2 de la loi du 5 avril 1955), des professeurs d'université, de l'Ecole Militaire et des membres des corps enseignants.

M. Herbiet, auteur de l'amendement et plusieurs porte-paroles de tous les groupes politiques représentés dans la

Commissie vertegenwoordigd, hebben de argumenten van de Ministers van Financiën van de hand gewezen.

Het amendement werd met 12 stemmen en 3 onthoudingen goedgekeurd.

De overige artikelen van de begroting en de begroting zelf, met inachtneming van de aangenomen amendementen, werden met 11 tegen 2 stemmen en 1 onthouding goedgekeurd.

Dit verslag is eenparig goedgekeurd.

De Verslaggever,

F. HERMANS.

De Voorzitter,

M.-A. PIERSON.

AMENDEMENTEN (OP DE TABEL) AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE.

TITEL I. — GEWONE UITGAVEN.

Sectie I.

Eigenlijk Ministerie van Justitie.

HOOFDSTUK I.

UITGAVEN VAN ALGEMEEN BESTUUR.

§ 1. Bezoldigingen en vergoedingen.

Art. 3. — Bezoldigingen van het actief en ter beschikking gesteld personeel (met inbegrip, enz.) (blz. 7).

1. Hoofdbestuur.

Het krediet :

« 99.233.000 frank »,

wordt verhoogd tot :

« 99.493.000 frank ».

(Vermeerdering met 260.000 frank.)

Sectie II.

Rechterlijke Macht.

HOOFDSTUK I.

UITGAVEN VAN ALGEMEEN BESTUUR.

§ 1. Bezoldigingen en vergoedingen.

Art. 3. — Bezoldigingen van het actief en ter beschikking gesteld personeel (met inbegrip, enz.) (blz. 11).

1. Gewone rechtsmachten.

Het krediet :

« 744.069.000 frank »,

wordt verhoogd met :

« 787.069.000 frank ».

(Vermeerdering met 43.000.000 frank.)

2. Militair gerecht.

Het krediet :

« 44.727.000 frank »,

wordt verhoogd tot :

« 47.227.000 frank ».

(Vermeerdering met 2.500.000 frank.)

Commission, n'ont pas admis les arguments des Ministres des Finances.

L'amendement a été adopté par 12 voix et 3 abstentions.

Les autres articles du budget ainsi que le budget lui-même, compte tenu des amendements adoptés, ont été approuvés par 11 voix contre 2 et 1 abstention.

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité.

Le Rapporteur,

F. HERMANS.

Le Président,

M.-A. PIERSON.

AMENDEMENTS (AU TABLEAU) ADOPTES PAR LA COMMISSION.

TITRE I. — DEPENSES ORDINAIRES.

Section I.

Ministère de la Justice proprement dit.

CHAPITRE I.

DEPENSES D'ADMINISTRATION GENERALE.

§ 1. Rémunérations et indemnités.

Art. 3. — Rémunérations du personnel actif et en disponibilité (y compris, etc.) (p. 6).

1. Administration centrale.

Le crédit de :

« 99.233.000 francs »,

est porté à :

« 99.493.000 francs ».

(Augmentation de 260.000 francs.)

Section II.

Ordre judiciaire.

CHAPITRE I.

DEPENSES D'ADMINISTRATION GENERALE.

§ 1. Rémunérations et indemnités.

Art. 3. — Rémunérations du personnel actif et en disponibilité (y compris, etc.) (p. 10).

1. Juridictions ordinaires.

Le crédit de :

« 744.069.000 francs »,

est porté à :

« 787.069.000 francs ».

(Augmentation de 43.000.000 de francs.)

2. Justice militaire.

Le crédit de :

« 44.727.000 francs »,

est porté à :

« 47.227.000 francs ».

(Augmentation de 2.500.000 francs.)